

Méhes Lajos ünnepi beszédét mondja

„Ifjúságunk legyen hű követője a forradalmi elődöknek...”

Forradalmi ifjúsági napok országos ünnepi megnyitója Debrecenben

Ünnepi ruhába öltözött lányok és fiúk — a hajdú-bihari fiatalok képviselői — töltötték meg szombaton délután a Debreceni Csokonai Színházat. A KISZ központi, valamint megyei bizottsága itt rendezte meg a forradalmi ifjúsági napok országos, ünnepélyes megnyitóját. Ott volt a forradalmi múltnak tisztelgő ünnepségen Méhes Lajos, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a KISZ Központi Bizottságának első titkára, Kárpáti Sándor, Molnár György, Ribánszki Róbert, Vajó Péter, a KISZ KB titkárai, C. Nagy Gábor, a megyei pártbizottság titkára, Basa Imre, a Debrecen Városi Pártbizottság titkára, dr. Ács István, a Debrecen Városi Tanács vb-elnöke, a megye és Debrecen város társadalmi, tömegszervezeteinek képviselői. Részt vettek az ünnepségen a munkában, harcban megöregedett idős kommunisták, s az ünneplőkkel egy sorban ültek a megye különböző részeiből érkezett 25 évesek.

Ifjúgardisták és úttörők üdvözölték az ünnepség résztvevőit, s a DIVSZ-induló hangjai után Illisz László, a KISZ KB tagja, a megyei KISZ-bizottság első titkára köszöntötte a jelenlevőket. Ezután Méhes Lajos mondott ünnepi beszédet.

Méhes Lajos beszéde

Nemzeti történelmünk három nagy sorsfordulójára emlékező ünnepségsorozatunk megnyitóján, a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága nevében, sok szeretettel köszöntöm az Úttörőszövetséget és a KISZ tagjait, a magyar ifjúságot. Külön szeretettel üdvözlöm Debrecen város fiataljait, az ideai forradalmi ifjúsági napok megnyitójának ünnepségének házigazdáját.

Ezekben a napokban történelmünk kiemelkedő évfordulóira emlékezünk: 1848. március 15-re, 1919. március 21-re és 1945. április 4-re. E három évfordulót ünnepeljük KISZ-szervezeteink, fiataljaink a forradalmi ifjúsági napok kereté-

ben. Ünnepségsorozatunk azonban nem jelenti azt, hogy ezeket az emlékeket ki akarjuk sajátítani az ifjúság számára. Sőt, ellenkezőleg, egész népünkkel együtt emlékezünk meg forradalmi hagyományainkról. Tanulni azonban a forradalmi elődök példájából elsősorban az ifjúságnak kell. Minden kor fiatal nemzedékének közös jellemvonása az útkeresés: az eszmék, az ideálok megválasztása, az, hogy kiket akar követni élete során, milyen emberré akar válni. A forradalmi ifjúsági napokon tehát a korábbi korok harcaira emlékezve éppen a mához, a ma útkereső ifjúságához szólnak talán leginkább évszázados távolságból, vagy 50,

illetve 25 év távlatából azok példái, akik akkor elől jártak az igaz ügyért folytatott harcban.

1848, 1919 és 1945 között lényegesen megváltoztak a társadalmi viszonyok, a közvetlen harci célok és megváltozott a különböző társadalmi osztályok súlya és szerepe a társadalmi harcban. A nagy különbségek ellenére a három történelmi évfordulónak mégis sok a közös vonása. A nép boldogságáért, a társadalmi haladásért, szabad, független hazáért harcolni, cselekedni — ez a közös eszmény, amely a különböző korok forradalmi harcában mindig azonos. Az 1848-as márciusi ifjak lelkes csapata, a szabadságharc honvédserege, az 1919-es vöröskatonák, a fasiszmus elleni küzdelem harcosai örök dicsőséget szereztek hazánknak és népünknek. Büszkén emlékezünk tetteikre, őrizzük emlékeket, és meghajtjuk előttük a tisztelet és a kegyelet zászlaját. Túl a tiszteletadás — azt is tudniunk kell, hogy forradalmáraink miért válták a harcot, a szenvedést, sőt sokszor miért áldozták fel életüket is. Elődeink legjobbjai, akiknek harcára ma emlékezünk, mindig a különböző korok társadalmi haladásának parancsára tettek, amit akkor tenniük kellett. Szóval, és ha kellett, fegyverrel küzdöttek mindazért, amiben hittek, amiért lelkesedtek. Régi igazság, hogy édesanyát és hazát szeretni pénzért, zsoldért nem lehet. Forradalmáraink szerették népüket, hazájukat, ezért tudtak mindent vállalni, mindent kockáztatni, még életüket is.

(Folytatás a 2. oldalon)

Szombaton, helyi idő szerint 11 órakor Hirohito császár megnyitó szavaival vette kezdetét az EXPO-70, minden idők legnagyobb világkiállítása és az első ilyen rendezvény az ázsiai földrészen.

Ágyúk dördültek, léggömbök emelkedtek a magasba, óriási tartályokból állandó konfettieső hullott, zenekarok játszottak és a 77 részvevő nemzet népi együttesei adtak műsort a kiállítás főterén. Pontosan 11 órakor felvonták a részvevő országok zászlóit, majd a császár megnyitó szavai után színes rakéták röpptek fel: ezzel megkezdődött a hat hónapra tervezett monster-rendezvény, amelynek hivatalos témája: „az emberiség haladása és harmóniája”.

A 77 kiállító nemzet 115 pavilonban ad számot tudományos és műszaki fejlődéséről, civilizációjáról. Kiemelkedik a 109 méteres szovjet pavilon, a kiállítás legmagasabb épülete. Az EXPO-70 összesen 329 hektárnyi területet foglal el, 16 kilométerre északra Oszakától, Japán második legnagyobb ipari és kereskedelmi központjától. A rendezvényre, amely körülbelül 2,9 milliárd dollárba került, ötvenmillió látogatót várnak.

A megnyitói ünnepség keretében, amelyen több ezer japán és külföldi vendég vett részt a tokiói diplomáciai testülettel egyetemben, Eiszaku Szato miniszterelnök tar-

Hirohito Japán császár nyitotta meg az „Expo 70” nevű, Oszakában megrendezett világkiállítást

(Napló-telefotó — AP—KS)

tott beszédet. A közönség számára vasárnap nyitják meg a kiállítást. (MTI)

Megemlékezés az iskolákban 1848. március 15-ről

Az általános és a középiskolákban szombaton országszerte megemlékeztek az 1848—49-es forradalom és szabadságharc 122. évfordulójáról. A diákok előtt a pedagógusok méltatták a forradalmi események jelentőségét. (MTI)

Befejeződött a 7. szinkronszemle

Március 14-én, szombaton, a szinkronszemle utolsó napján az Apolló moziban már nem vetítettek versenyfilmeket, a Művész moziban pedig az utolsó tv-filmek bemutatására került sor. Itt az „Elveszett illúziók” című francia, „Az országút” című olasz és a „Leonard Berstein a zeneről” című fimeket láthatta a közönség.

Este fél 6 órai kezdettel az Apolló moziban tartották a 7. szinkronszemle záróünnepségét és a négy napig tartó verseny eredményhirdetését. A közönséget — a szemle megnyitására hasonlóan — Varga József, a Magyar Televízió munkatársa köszöntötte, majd Fejér Tamás filmrendező, a zsüri elnöke ismertette a verseny eredményét és indokolta a zsüri döntését.

Bevezető szavaiban köszönetet mondott a rendezőszerveknek — a Debreceni Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának, a Hajdú-Bihar megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának, a Magyar Film- és Televízióművészek Szövetségének, a Debreceni és a Megyei Művelődési Központnak és a Hajdú-Bihar megyei Moziüzemi Vállalatnak — a szemle színvonalas megrendezéséért, majd ezeket mondta:

— A hetedszer megrendezett szinkronszemle a zsüri egyöntetű véleménye alapján igen magas színvonalat képviselt. Az 1969. évben elkészített 238 szinkronfilm közül az alkotóközösségek 11 televíziós és 8 mozifilmre neveztek be a szemlére.

Ezután ismertette a szemle alapszabályai értelmében odaítélhető díjakat, melyek közül a Hajdú-Bihar megyei és a Debreceni Városi Tanács végrehajtó bizottságainak 15 ezer forintos fődíját a „Z, avagy egy politikai gyilkosság anatómiája” című, színes, francia—algériai film szinkronjának alkotói — *Hazai György* rendező, *Bánki Stella* műfordító és *Bélin Viktor* hangmérnök kapták.

A zsüri a legjobb mozi szinkronfilm 12 ezer forintos díját a „Ha hallod a harangokat” című színes jugoszláv film szinkronalkotóinak — *Moldoványi József* szinkronrendezőnek, *Somogyi Magdolna* műfordítóknak és *Béla István* hangmérnöknek — ítélte oda. A legjobb tv-szinkronfilm, ugyancsak 12 ezer forintos díját a „Gaucher atya va-

rázsitala” című francia film szinkronalkotóinak — *Sipos Varga Éva* rendezőnek, *Karsai Lucia* műfordítóknak és *Bartos Pál* hangmérnöknek — adták.

A szinkronizált mozifilmek kategóriájában a legjobb szinkronalkotás 4 ezer forintos díját *Tolnai Klárinak*, a „Bolondok hajója” című amerikai filmben nyújtott művészi teljesítményéért ítélte oda. Ezenkívül kiemelte a zsüri a művésznő kiváló alakítását a „Kis lázadás” és a „Trójában nem lesz háború” című tv-filmekben. A tv-szinkronfilmek csoportjában *Láng József* kapta a 4 ezer forintos színészi díjat az Angyal-sorozat „Végrendelet” című epizódjában nyújtott alakításért. A zsüri figyelembe vette a sorozat eddig bemutatott 40 epizódjának egyenletes művészi színvonalát *Láng József* közreműködésében.

A zsüri nívódíjjal jutalmazta *Almasi Évát* a „Szerelem, ó!” című amerikai filmben nyújtott alakításért. Ugyancsak nívódíjban részesítette *Tahi Tóth Lászlót* a „Marathon” és „A nőülés keservei” című filmekben nyújtott kiemelkedő alakításaiért. Nívódíjat kapott ezenkívül *dr. Márkus Éva* szinkronrendező a „Bolondok hajója” című amerikai és a „Jeanne, avagy a pacsirta” című nyugatnémet film szinkronrendezéséért.

Ezenkívül kiadtak egy különdíjat, amit a Debreceni Gördülőcsapágy Művek és a BIOGAL Gyógyszergyár ajánlott fel. A három ezer forintos díjat a zsüri *Képpessy Józsefnek* ítélte oda a „Ha hallod a harangokat” és a „Z, avagy egy politikai gyilkosság anatómiája” című filmekben nyújtott alakításaiért.

Az új alapszabály értelmében a fődíjakat egyenlő arányban kapták a film szinkronalkotói: a rendező, a műfordító és a hangmérnök. A zsüri döntései szavazattöbbséggel születtek, kivéve a „Gaucher atya varázsitala” című filmet. A zsüri ezt a döntést egyhangúlag hozta.

Az eredményhirdetéssel a szinkronszemle véget ért. A szemléhez kapcsolódó utolsó rendezvényre március 17-én, kedden este 19 órai kezdettel a debreceni filmklubban kerül sor, amikor a szemle tapasztalatait beszéljük meg az illetékesek.

A hallgatóság

Forradalmi ifjúsági napok megnyitója

(Folytatás az 1. oldalról)

A forradalmi ifjúsági napok tehát egyrészt hősi korszakok emlékeit őrzik, másrészt arra ösztönzik a kor ifjú nemzedékét, benneteket, hogy eldöntsetek, milyen utódaik vagytok ma és lesztek holnap az előző nemzedékek legjobbjainak. Döntenetek kell abban is, hogy az ő útjait választjátok-e és vállaltjátok-e a mai kor feladatait. A nép boldogságáért, hazánk felvirágoztatásáért munkálkodni ma természetesen mást jelent, mint az előző történelmi korokban. A történelem ugyanis nemcsak az egymást követő társadalmi robbanások láncolata. Ez nem volt, nincs, s nem lesz a jövőben sem így. Hazánkban 1945 után létrejött a munkások és parasztok hatalma, megkezdődött egy új honfoglalás. Új hazát kellett teremtenünk, s ezen munkálkodnunk kell ma is — ez napjaink forradalmi feladata. Mindannak a harcnak, amire ma emlékezünk, értelmet csak az ad igazán, ha azt, amiért elődeink küzdöttek, amiért sokan életüket áldozták, a ma ifjúsága teljes győzelemre viszi.

A mai ifjú nemzedékre az a feladat vár, hogy a szocializmus teljes felépítését megvalósítsa, és az új, a kommunista társadalom építését elkezdje. Erre a nagy társadalmi programra, hivatásra kell felkészülnie az ifjúságnak. A harc formái is változtak. Ma nem a barikádokon kell a hazaszeretetről, az eszme iránti elkötelezettségről tanúbizonyságot tenni, hanem a mindennapi munkában és életben az egyre tökéletesebb gazdasági és társadalmi viszonyokért folytatott harcban. Építeni nem lehet sem egy, sem tíz rohammal, csak kitartó munkával, tanulva, küzdve, állhatatosan. De ehhez is hit kell, és meggyőződés, elhívás és áldozatvállalás. Ehhez is szükség van bátorságra, a nép, a haza szeretetére. Ezért valljuk: a korábbi idők forradalmairól, barikádharcosai eszményképének párosulnia kell napjaink építő-alkotói, mindig tökéletesebbre törekvő, a közösség gondját vállaló emberének eszményével.

A mai magyar ifjúság feladata az is, hogy mindenkor segítse a világ valamennyi elnyomott osztá-

lyának, népének felszabadulásáért vívott harcát. Forradalmi tava-szaink történetének éppen az az egyik fontos tanulsága, hogy hazánk függetlenségének, népünk szabadságának az ügye mindmáig összefüggött a haladás erőinek világméretű harcával. Népünk legkiválóbb fia a múltban is jól tudták, hogy hazánk csak akkor lehet igazán szabad és független, ha szabad népek családjában él, ha mindenütt megszűnik a világon az elnyomás. Ezért hirdette Petőfi a világszabadság eszméjét, s az 1919-es forradalmárok is ezért írták zászlajukra a proletár nemzetköziség és testvériség jelszavát. Ezekben a napokban tisztelettel és hálával gondolunk hősi halottainkra, azoknak a népeknek a fiainak, akik véruket hullatták hazánk függetlenségének és szabadságának kivívásáért. Különösen nagy hálával emlékezünk — hazánk felszabadulásának 25. évfordulója előtti napokban — a szovjet nép hősi fiainak, akik a legnagyobb áldozatokat vállalták hazánk felszabadításában. Az emlékezés egyúttal kötelez is bennünket, hogy mindenkor ápoljuk és erősítsük a népeink közötti barátságot, és tetteinkkel segítsük az egész világon a társadalmi haladásért, a népek szabadságáért és függetlenségéért küzdő erőket.

Amikor e gondolatok jegyében az 1970. évi forradalmi ifjúsági napok ünnepsorozatát megnyitom, kívánom nektek, hogy népünk és a népek boldogságáért folytatott küzdelemben hű követői legyetek a forradalmi elődök példájának, és e harcban találjátok meg az élet szépségét, tartalmát.

Az ünnepi beszéd után „Magyar! Hajnal hasad” címmel emlékműsor következett. Taar Ferenc debreceni író összeállításában, Ruszt József rendezésében — fővárosi és debreceni művészek tolmácsolásában — írók, költők, zeneszerzők vallottak a szabadságról, a függetlenségről, a boldogságról. A műsort a televízió fiatal, népszerű riportere, Horváth János vezette.

A FIN országos megnyitóját, valamint az emlékműsort vasárnap délelőtt 11 órakor közvetíti a televízió.

TELEX • TELEX • TELEX • TELEX • TELEX • TELEX
LAPZÁRTA • LAPZÁRTA • LAPZÁRTA • LAPZÁRTA • LAPZÁRTA

BUDAPEST. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága táviratban üdvözölte Luigi Longo elvtársat, az Olasz Kommunista Párt főtitkárát, 70. születésnapja alkalmából. (MTI)

ATHEN. Március elején az athéni titkosrendőrség a betiltott Lambrakisz Demokratikus Ifjúsági Szövetség újabb tagjait tartóztatta le. A szervezet fogva tartott tagjainak száma már elérte a húszat. A letartóztatottak között van Babiz Theodorisz, a szervezet vezetőjének tagja is. Mint a görög főváros újságíró köreiből ismeretessé vált, több fogva tartottat a börtönben kihoznak. Kiderült a tartózkodási helye a kommunista párt és az EDA baloldali párt azon bebörtönzött vezetőinek, akiket március 6-án a pirusai börtönből ismeretlen irányba elszállítottak. Mivel közösen azt követelték, hogy találkozhassanak a Nemzetközi Vöröskereszt képviselőjével, különböző más börtönökbe szállították őket. Farakoszt, a Görög Kommunista Párt politikai bizottságának tagját Korfu szigetére, Filinisz Trikala városba, a többi vezetőt pedig Ejina szigetére és más helyekre vitték. (MTI)

MINSZK. Minszkben szombaton Andrej Grecsko marsall, a Szovjetunió honvédelmi minisztere, a Dvina hadgyakorlatok parancsnoka értékelte a hadgyakorlat munkáját. Az értékelésnél jelen volt és beszédet mondott Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára. A hadgyakorlat résztvevői meleg fogadtatásban részesítették a beszédet. (TASZSZ)

WASHINGTON. Averell Harriman, a demokrata párt politikai tanácsa külügyi bizottságának elnöke szombaton Washingtonban előterjesztette pártjának választás Nixon február 18-i külpolitikai tárgyi kongresszusi üzenetét. A demokrata párti nyilatkozatban általában tartalmalansággal, frázispuffogtatással vádolják a miniszterelnök üzenetét. Harriman „melyesgesen nyugtalanítónak” nevezte a Nixon-kormány nemrég bejelentett tervét, hogy júliusban Mirv típusú (több, önállóan irányítható rakéta) robbanófejű rakétát látják el a Minutemann rakéták. E döntés következtében nehéz lesz lényegbe vágó meggyezésre jutni a stratégiai fegyverkorlátozási tárgyalásokon. Összefoglalva az elnöki üzenetet, Harriman rámutatott, hogy a 43 000 sző nem sokkal járult hozzá az Egyesült Államok előtt álló bonyolult nemzetközi problémák megértéséhez. (Reuter)

HANOI. Haiphong fölött szombaton lelétek egy pilóta nélküli amerikai kémrepülőgépet. Ezzel az Észak-Vietnam fölött lelétek amerikai repülőgépek száma 3334-re emelkedett. (VNA)

SAIGON. Szombaton Saigon központjában bomba robbant egy filmszínházban, a robbanás idején a mozi üres volt. Saigoni kormányforrások szerint a főváros területén és környékén teljes készütségre helyezték a katonai és rendőri erőket, mivel újabb partizánakciókat tartanak. (MTI)

ROMA. Pénteken ülést tartott az Olasz Kommunista Párt vezetősége és — miután meghallgatta küldöttségének beszámolóját Fanfanival folytatott tanácskozásáról — úgy határozott, hogy hétfőn délutánra rendkívüli ülésre hívja össze a párt központi bizottságát a súlyos belpolitikai helyzet megvitatására és a szükséges kezdeményezések megtételére. (MTI)

SAO PAULO. A Sao Paulo-i rendőrség péntek este megkapta azt a listát, amely az elrabolt japán főkonzul, Nobou Okucsi ellenében szombaton szabadon bocsátandó politikai foglyok nevét tartalmazza. A rendőrség lehaltgatót egy telefonbeszélgetést, amelyet a forradalmárok az egyik Sao Paulo-i lap szerkesztőségével folytattak: így jutottak a listához, amely a korábban ismert három név mellett tartalmazta a még ismeretlen kettőt is. A kérdéses öt politikai fogoly: Otavio Angello, Shizuo Ozava, Oamaris Lucena, Joaquim Camara Ferreira és Marina Borges Soares nővér. Az AFP információi szerint az öt fogoly Sao Paulo-i központi fogságban van és ez egyszerűsíti Mexikóba szállításukat. A japán főkonzul fogva tartó gerillák már korábban kijelentették, hogy foglyukat csak akkor bocsátják szabadon, ha a külföldi rádióállomások jelentették az öt személy Mexikóba érkezését. (AFP)

Apró Antal hazaérkezett Moszkvából

Apró Antal, a Minisztertanács elnökhelyettese szombaton hazaérkezett Moszkvából, ahol részt vett a KGST soron következő végrehajtó bizottsági ülésének előkészítő tárgyalásain.

A ferihegyi repülőtéren dr. Di-

mény Imre mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, dr. Gál Tivadar, a Minisztertanács titkárságának vezetője és Gyenes András külügyminiszter-helyettes fogadta. Ott volt F. J. Tyitov, a Szovjetunió budapesti nagykövete. (MTI)

Befejeződött a Duna Bizottság 28. ülészaka

A Duna Bizottság március 3-14. között tartotta 28. ülészaka. A tanácskozáson részt vett az osztrák, a csehszlovák, a magyar, a jugoszláv, a román, a bolgár és a szovjet kormányküldöttség. Jelen voltak az ülésen a Vaskapu Folyami Igazgatóság, a Komáromi Folyami Igazgatóság képviselői, továbbá az

NSZK illetékes hatóságainak szakértői, az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága, a Meteorológiai Világszövetség és a Nemzetközi Távközlési Egyesület képviselői.

A kéthetes tanácskozást szombaton Kurt Enderl, a Duna Bizottság soros elnöke, az Osztrák Köztársaság budapesti nagykövete zárta le.

Koszigin és Jaroszewicz megbeszélése

Alekszej Koszigin szovjet miniszterelnök a Kremlben fogadta Piotr Jaroszewiczet, a lengyel minisztertanács elnökhelyettesét, a KGST végrehajtó bizottságának elnökét és

baráti megbeszélést folytatott vele. A beszélgetésen jelen volt Mihail Keszecsko szovjet miniszterelnökhelyettes, a Szovjetunió állandó képviselője a KGST-ben. (TASZSZ)

Elmaradt a Gromiko-Bahr találkozó

Andrej Gromiko szovjet külügyminiszter és Egon Bahr nyugatnémet államtitkár szombatra kitűzött találkozójára elmaradt.

A moszkvai nyugatnémet források szerint Egon Bahr hétfőn Bonnba repül, majd pénteken visszatér a

szovjet fővárosba és rákövetkező nap, szombaton kerül sor az erőszakról való kölcsönös lemondás ügyében folyó Gromiko-Bahr eszmecsere második szakaszának utolsó megbeszélésére. (MTI)

Podgornij fogadta Szihanuk herceget

Norodom Szihanuk herceg, kambodzsai államfő szombaton a Kremlben látogatást tett Nyikolaj Podgornijnál, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnöke és elnökénél és Alekszej Kosziginnél, a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökénél.

A megbeszélést nyílt, baráti lég-

kör jellemezte, állapítja meg a hivatalos közlemény.

Szihanuk — mint már jelentettük — pénteken este érkezett a szovjet fővárosba felesége, Monika Szihanuk hercegnő társaságában. A hercegnő szombaton látogatást tett abban a moszkvai iskolában, ahol fia, Norodom Nardipo herceg tanul.

Éjszakai izraeli légitámadás, partraszállási kísérlet

Husszein Pakisztánba indult

Tel Aviv-i jelentés szerint szombatra virradó éjszaka izraeli vadászbombázók több hullámban támadták a Szeuci-csatorna mentén fekvő egyiptomi állásokat. A bevetések összesen egy óra húsz percig tartottak. Korábban a pénteki nap folyamán izraeli gépek három alkalommal bombáztak egyiptomi célpontokat. Az izraeli szövívő szerint az éjszakai támadásban részt vett gépek sérteletlenül tértek vissza támaszpontjaikra.

Az éjszaka folyamán izraeli kommandócsapatok a szeuci front északi részén megkísérelték átkelni a csatornán, és partra szállni az egyiptomi oldalra — közölte szombaton egy kairói katonai szövívő.

A támadást légi előkészítés előzte meg. Az egyiptomiak felkészültek a rohamcsapatok fogadására és heves tüzet zúdítottak a csatornán közelgő partra szálló hajókra. Több deszantahajó sikerült elsüllyeszteni, a többi pedig kénytelen volt visszafordulni.

A megszállt Golan-fennsík az elmúlt két nap alatt lezajlott heves harcokban az al-Szaika kommandóegység szétrombolt egy izraeli távközlési központot, egy autóbust, egy katonai szállítójárművet, és megölt, illetve megsebesített 28 izraeli katonát — közölte szombati nyilatkozatában a Palesztinai Felszabadítási Front harci kommandója. Kiegészítő jelentésként az al-Szaika közli, hogy csoportjai csütörtökön fel-

robbantottak nyolc izraeli tiszti szállást, szétlőtték egy katonai táborot és egy lőszerraktárt, amikor az al-Seik magaslaton megtámadták az izraelieket. Az arab kommandócsoporthoz vesztesége öt sebesült.

Husszein jordán király szombaton hatnapos útra indult, amelynek során ellátogat Abu Dhabii sejkébe, Pakisztánba és Iránba.

A király útjára testvére, Hasszán főherceg és több magas rangú hivatalos személyiség elkíséri.

Az olajban gazdag Abu Dhabi sejkébe a jordán király jól tájékozott források szerint a korábban nagyobb mértékű pénzügyi támogatást szeretne kérni a jordániai fegyveres erők fejlesztéséhez. Hasonló céllal folytat majd tárgyalásokat Jahja Khan pakisztáni elnökkel is.

Az Al Ahram című kairói lap beszámol a négy nagyhatalom ENSZ-nagyköveteinek a közel-keleti helyzettel kapcsolatos legutóbbi, csütörtöki üléséről.

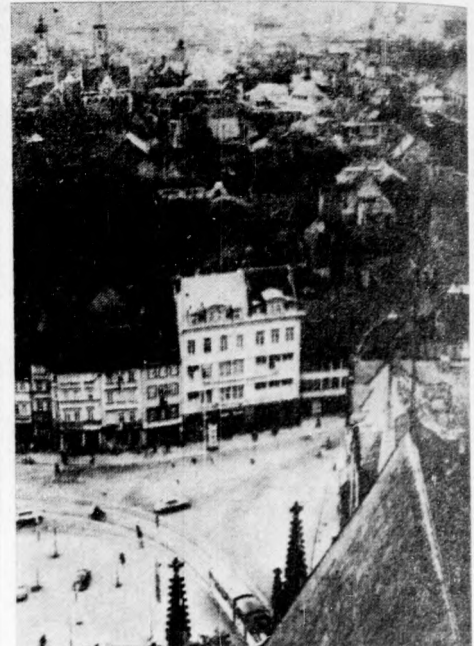
A Szovjetunió, az Egyesült Államok, Franciaország és Anglia diplomatainak sorrendben 30. értekezletét az újság New York-i tudósításra hivatkozva csatlódtan kommentálja.

A tárgyalások elsősorban az izraeli csapatoknak a megszállt arab területekről való visszavonulására és az arab „békagaranciákra” összpontosultak — írja az Al Ahram. Hozzáfűzi: Malik szovjet nagykövet négy kérdést tett fel amerikai kollégájának, Charles Yostnak. A kérdések azokra a területekre vonatkoztak, amelyekről Izraelnek ki kellene vonnia csapatait, és határidőt javasoltak a visszavonulásra.

Egy másik szovjet kérdés — a lap szerint — azzal volt kapcsolatos, hogy esetleg nemzetközi katonai erőt helyeznének ki a konfliktusban álló felek közötti fegyvermentes övezetbe.

Charles Yost válaszaiban azonban — mint az Al Ahram tudósítója írja — „teljesen ellentétben álltak az arab szempontokkal”. Ennélfogva a négy nagykövet megbeszélése, amelyről korábban derült ki értékelések láttak a sajtóban napvilágot, nem értek el eredményt — írja a lap. (MTI)

Erfurt

Az NDK-beli Erfurtot eddig híres kiállításai miatt „a virágok városá”-nak nevezték. Ebben a patinás német városban kerül sor az NDK és az NSZK kormányfői találkozására. (Napló-telefó — ZB—KS)

Eddig csak virágairól volt híres, s most, néhány nap múlva, talán a második világháború utáni Európa egyik legjelentősebb találkozásának színhelye lesz. Az európai közvélemény, de a világ közvéleménye is nagyon komolyan veszi a tervezett találkozót a két német állam kormányfői között. Erre mutat az a tény is, hogy Európa vezető napilapjaiban a legismertebb kommentátorok, szemleírók mondják el véleményüket a Stoph-Brandt-eszmecsere körül.

Ugyanígy véleményt nyilvánított már több ízben Brandt kancellár is, aki legutóbbi tegnap Neheim-Hüsten városban elmondott beszédében hangsúlyozta: „Az a tény, hogy összejövetelre kerül sor, egymagában is bizonyos jelentőségű politikai esemény. Figyelembe kell vennünk, hogy politikai felelősséget viselő németek, akik a határ két oldalán élnek, húsz év óta nem beszélnek egymással.” A bonni kancellár hozzátette: „Bizonyára nem lesz nehéz az első beszélgetésen lebontani a bennünket elválasztó dolgokat. Egyfajta folyamatot kell elindítani. Sok turelemre és megértésre van szükség.”

Majd elismerte beszéde további részében, hogy a két német állam létezését világpolitikai és társadalmi politikai tényezőkné nyugszik, amelyeket nem lehet egy nevezőre hozni, és vannak erők, amelyek nem is kívánják a kiegyenlítést.

A Neues Deutschland tegnapi számában hangsúlyozta, hogy az erfurti összejövetel, két független szuverén állam kormányfőjének találkozója lesz. Az a tény pedig, hogy az NDK az összejövetel megvalósítása érdekében lemondott a berlini találkozó tervéről — az NDK komoly tárgyalási készségét mutatja.

Ramutat a Neues Deutschland, hogy a Szövetségi Köztársaság mind ez ideig nem ismerte el az európai status quot, sőt ennek megváltoztatására törekszik, s nem mutatott még hajlandóságot az NDK nemzetközi jogi érvényű elismerésére sem.

Ha tehát az NDK-kormány és a Szövetségi Köztársaság-kormány együttesen egyszerű eredményt akar elérni, akkor elsősorban és mindenekelőtt az európai bizonytalanságot előidéző tényezőket kell kiküszöbölni.

A tárgyaló partnerek feladata tehát az, hogy megteremtse a békés egymás mellett élés feltételeit egymás között. Figyelemre méltó, hogy a Combat fogalmaz: Brandt és Stoph erfurti találkozója máris a háború utáni időszak nagy eseményei közé sorolható — írja. Abban a pillanatban, amikor a szövetségi kancellár lép a demarkációs vonalra, megnyílik az a fal, amely az egy nemzethez tartozó két államot még az ellenségeskedés is jobban szembellátotta egymással. Ez igen fontos dátum Európa számára, amelynek jövőjét közvetlenül érinti a két Németország egymáshoz való viszonyának alakulása.

A Paris Jourban pedig a közismert Tabouis asszony Németország háború utáni történelme nagy eseményének minősíti a találkozót, majd rámutat: Stoph régóta három kérdést készített elő erre a megbeszélésre: a gazdasági és pénzügyi megállapodások problémáját, Kelet-Németország elismerését Bonn részéről és egy megállapodást az erőszak alkalmazásáról való lemondásról. A különböző külügyminisztériumokban ma „a német csodáról” beszélnek az Egyesült Államok által erősen segített Nyugat-Németország a gazdasági felemelkedése kapcsán, holott gazdasági csoda az is, ami Kelet-Németországban történt. Az NDK lett az iparilag legfejlettebb kelet-európai ország. Az erfurti találkozó után — írja befejezősül Tabouis asszony — komoly tanácskozások kezdődhetnek majd meg a nagy nyugat-német cégek és a keletnémet iparvállalatok máris fennálló kapcsolatainak a megszüntetésére.

S tegyük hozzá: Európa békéjének és nyugalmanak érdekében is sokat tehet Erfurtban a bonni kancellár.

Megjött

Pánkszerűen távozott pénteken 7. emeleten levő hivatalából Rogers amerikai külügyminiszter. Mint később kiderült, a riadalmat két tizenéves fiú okozta, akik azt kiáltották oda a külügyminisztérium épülete előtt strázsáló őrnök, hogy bombát helyeztek el Rogers irodájában. A nyomozók azonban egy ingaórasúlyt tartalmazó csomagot kívül semmit sem találtak. (AP)

A fejlődéssel gondok is

együtt járnak

A hajdúszoboszlói pártbizottság munkája a megyei párt-vb előtt

A megyei párt-végrehajtóbizottság legutóbbi ülésén a hajdúszoboszlói városi pártbizottságnak a IX. kongresszus óta végzett munkájáról szóló jelentést tüzte napirendre. A téma előadója dr. Kun László elvtárs, a városi pártbizottság titkára volt. A hároméves munkáról szóló beszámoló jelentős fejlődésről adott számot. A kialakult élekvita számos olyan problémát szövétt, amelyek figyelembevételével, megszüntetése még jelentősebb eredményeket hozhat a pártbizottság munkájában, illetve a város fejlődésében.

A v. b. elé terjesztett jelentés azt tanúsítja, hogy a városi pártbizottság a IX. kongresszus, a megyei és városi párttervezlet határozatait eredményesen valósítja meg. Az eredményes munkát elősegítette a felsőbb pártszervektől, elsősorban a megyei pártbizottságtól kapott segítség is. A pártbizottság éves programjában és féléves munkatervében rögzítette a legfontosabb tennivalókat, s ennek megfelelően tüzte napirendre a legfontosabb gazdaságpolitikai, társadalompolitikai és a párt belső életével kapcsolatos feladatokat.

A jelentés a város gazdasági életének jelentős fejlődéséről számolt be. A város iparvállalatai a határozatokban rögzített elképzeléseknek megfelelően fejlődtek. Jellemző volt az elmúlt két-három évben a vegyipari ágazat figyelemre méltó előretörése, amely mindemellett a gázenergia-termelésben és -szolgáltatásban jutott kifejezésre.

Az ipari üzemek termelése 1966-hoz képest 73,9 százalékkal nőtt. Ezen belül a vegyipari ágazat termelésnövekedése 79 százalék, míg a szolgáltató és szövetkezeti ipar termelés növekedése 36 százalék volt. A harmadik ötéves terv eltelt időszakában a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat hajdúszoboszlói üze me teljes kapacitással termel. A Tiszántúli Gázszolgáltató és -szelző Vállalat létrehozása biztosította a nagyarányú termelésnövekedést.

A párttervezlet óta fejlődés van a mezőgazdaság területén is. A termelőszövetkezetek halmozott termelési értéke 1969-ben 85 százalékkal volt több az 1966. évinél. Közös vagyonuk 57 százalékkal, a tiszta vagyon pedig 52 százalékkal növekedett. Kedvezően alakult a tagság összes részesedése, mely 45 százalékkal növekedett, a felhalmozás aránya 23,1 százalékról 30,6 százalékra nőtt.

A mezőgazdasági üzemek a növénytermelésben egyenletesen tudták biztosítani a termelés növelését. A város mezőgazdaságának vetésszerkezete kedvező irányban, a népgazdaság és a piac igényének megfelelően fejlődik. Ennek megfelelően kedvezően alakult a kenyérgabona felvásárlása is, három év alatt 163 százalékkal emelkedett. A zöldségtermelésben is van némi előrehaladás.

A fejlődésnek sok indítéka van. (Bár meg kell jegyezni, hogy Hajdúszoboszlón a megyei átlaghoz viszonyítva lényegesen jobb földek vannak, így szemlélve ez a fejlődés jobb is lehetett volna.) Az eredményekhez egyrészt természetesen hozzájárult a párt gazdaságpolitikája, az ebből következő lehetőségek jobb kihasználása, másrészt a szellemi erők összefogásánál is van előrelépés. Ez utóbbit azért is kell említeni, mert egy évvel ezelőtt a megyei párt-vb már tárgyalta a hajdúszoboszlói városi pártbizottság gazdaságirányító és szervező munkájáról. Már akkor figyelmeltette a pártbizottságot arra, hogy a város jelentős szellemi erőivel jobban, céltudatosabban kellene gazdálkodni, mert ez a segítség az előrehaladás szempontjából nélkülözhetetlen. S itt nemcsak a műszaki vagy agrárértelmiségről, hanem a pedagógusokról és más kategóriákról is szó van. A megyei párt-vb mostani vitája éppen arra figyelmeztette a szoboszlói pártbizottságot, hogy ezt a sokrétűséget a munkában jobban vegye figyelembe.

Eppen a város üdülőjellegeből következik a nagyobb igény a gyümölcs-, zöldség- és élelmiszer-ellátásban. Ezen a területen is van fejlődés — különösen ami a kereskedelmi hálózatot illeti —, azonban ahhoz, hogy az áruellátás jobb legyen, a tsz-eknek az eddiginél többet kell vállalniuk az ellátásban, a kedvezőbb árak kialakításában. Mert jelenleg a hajdúszoboszlói piacon az árak — ahhoz képest, hogy szoboszló termelő város — magasak.

Abból a tényből kiindulva, hogy Hajdúszoboszlónak egész évben — de különösen a fő fürdőidényben

— igen jelentős idegenforgalma van, egy sor sajátos gond és probléma is jelentkezik. Ezek egy részét maga a jelentés is jelezte, de a vb vitája arra figyelmeztette a hajdúszoboszlói pártbizottságot, hogy a város fejlesztésénél ezt a sajátos helyzetet jobban vegyék figyelembe. Így pl. Hajdúszoboszló — akár csak a többi hajdúváros — most kezd igazán város-sá válni, éppen annak a fejlődésnek a következményeként, amelyeknek napjainkban Hajdúszoboszlón is tanúi lehetünk. A városnak neve, híre van az országban, sőt egyre inkább a határon túl is. Az év szinte minden szakában találkozhatunk itt külföldi látogatókkal.

A helyi vezetők az elmúlt években igen nagy erőfeszítéseket tettek városuk fejlesztéséért. A fejlesztésre kapott beruházások szemmel láthatóan eredménnyel jártak. A város fürdő jellegének megfelelően több üdülő és hasonló intézmény épült. Ez bizonyítja, hogy a hajdúszoboszlói elvtársak jól élték a kapott segítséggel, városuk fejlődik. Azonban figyelembe kell venni, hogy egyrészt a jövőben saját erőből is többet kell vállalniuk a város fejlesztése érdekében, másrészt nemcsak a fürdő jelleg, de a jelentős ipari fejlődés következtében is a gondok egész sora jelentkezik, mint a fejlesztés természetes velejárója. Ilyenek pl. a lakásigény, kulturális, egészségügyi és más jellegű szükségletek. Az ilyen jellegű gondokat a jövőben időben kell jelezni, összegezni, hogy a megoldásra a helyi erőket jobban lehessen összefogni, a feltételeket megteremteni.

Mint mindenütt, Hajdúszoboszlón is az előrehaladás egyik biztosítéka volt és a jövőben is lesz, hogy a különböző vezető posztokon levő elvtársak hogyan állják meg a helyüket, más szóval hogyan érvényesülnek a munkában a párt káderpolitikai elvei. A jelentés arról adott számot, hogy a városban a párt vezető testületeiben dolgozók felkészültsége megfelel a káderpolitikai elveknek. A legutóbbi vezetőségválasztás óta sokat javult a követelményeknek megfelelően a vezetőségek összetétele is.

Az állami, gazdasági vezetés többsége alkalmas a feladatok ellátására, munkájuk nagyban hozzájárult az elért eredményekhez. A vezetők politikai és szakmai felkészültségében is lényeges előrehaladás van. A szoboszlói párt-végrehajtóbizottság jelentése és a vita is utalt rá, hogy a káderekkel való foglalkozás, nevelés terén még sok a tennivaló.

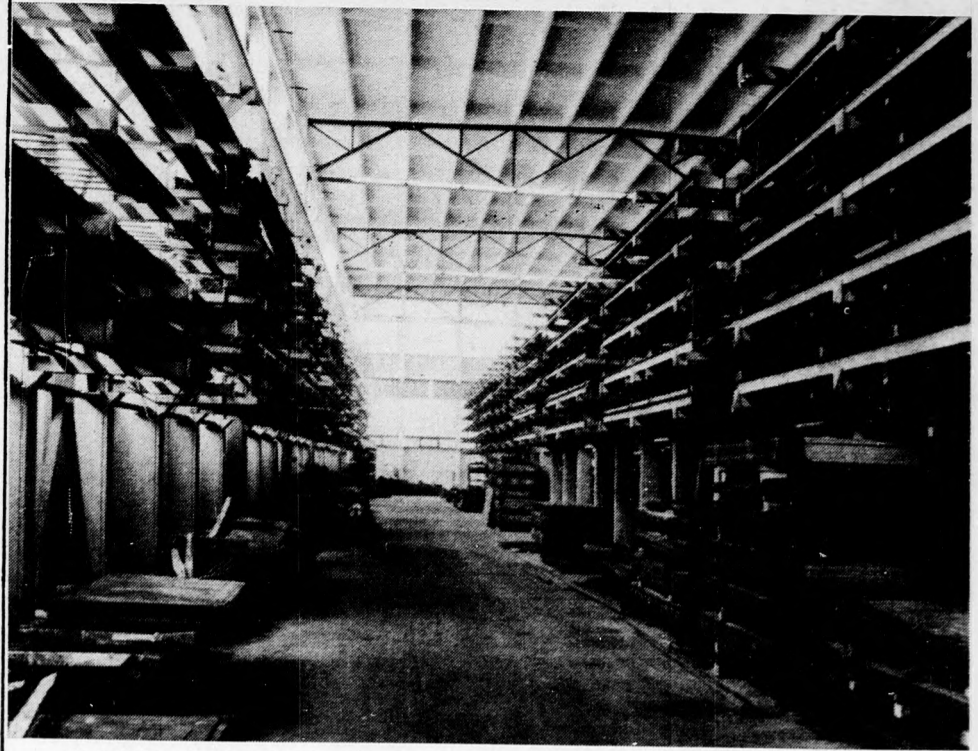
A megyei végrehajtó bizottsági ülés vitája számos kérdésre, hiányosságra hívta fel a figyelmet, amelyeket jobban meg kell szivlelni, a hibákat elkerülni. A vezetőket a munkában, a munka folyamatában, a munka hétköznapjaiban kell megismerni, tanulmányozni, hibáikat jelezni, azokra időben figyelmeztetni és a megfelelő intézkedéseket a megfelelő szinten megtenni.

Amikor a helyi erőket említjük, figyelembe kell venni, hogy a Szoboszlón tapasztalt fejlődés a „kivülről” kapott erkölcsi és anyagi támogatáson túl mindenképp annak köszönhető — s ezt a jelentés is jelezte —, hogy a város lakossága elfogadja a párt politikáját, a munkások, termelőszövetkezeti dolgozók, értelmiségiek becsülettel dolgoznak gyakorlati végrehajtásán. A város munkásainak szocialista tudata tovább erősödött, politikai arculata egységesebb lett. Bizonyítja ezt az is, hogy az iparban 133 szocialista brigád dolgozik, a jubileumi versenyben pedig 50 brigád küzd a szocialista cím elnyeréséért. De ugyanilyen pozitív fejlődésnek lehetünk tanúi a társadalmi élet más területein is.

A megyei párt-vb ülés vitája jelentős segítséget adott ahhoz, hogy a hajdúszoboszlói pártbizottság a jövőben még eredményesebben dolgozhasson. A következő pártkongresszusra készülve minden pártbizottság — így a szoboszlói is — mérleget készít, és beszámol majd a párttervezleten a végzett munkáról. A párttervezletig még több mint fél esztendő van. Van idő tehát — és erre a megyei párt-vb határozatilag is figyelmeztette a pártbizottságot —, hogy kidolgozzák a város fejlesztésével kapcsolatos további elképzeléseiket, javaslatukat, hogy a következő évek-re alapos és átgondolt döntést hozhasson a városi párttervezlet Hajdúszoboszló város további előrehaladása érdekében.

Pallás Imre

NAGYSZABÁSÚ REKONSTRUKCIÓ A TRAKTORGYÁRBAN

A Vörös Csillag Traktorgyár rekonstrukciója folyamán korszerű üzemek és berendezések kerülnek átadásra. Próbauzemelés alatt áll az „Aichelin” osztrák cég által szállított hőkezelő berendezés. A 3600 négyzetméter alapterületű vasraktárt, a daraboló üzemcsarnokot és a tanműhely épületét nemrég adták át rendeltetésének. Képfőnök: a traktorgyár új vasraktára. Az eddigi szabadban való tárolás helyett a legkorszerűbb tárolási és anyagmozgatási technológiát vezették be (MTI-fotó — Balassa F. felv.)

Percek és forintok

A vállalati nyereség tömege többféleképpen is növekedhet.

1. Ha több árut termelnek, értékesítenek, a bevételekkel együtt általában a nyereség is gyarapszik.

2. Ha a termelés, a forgalom összetétele a nagyobb nyereségű nyadú cikkek javára tolódik el, ugyancsak több haszonhoz jut a vállalat.

3. A több nyereség forrása lehet az árak emelése is.

4. Végül, de nem utolsó sorban a megtakarított percek és forintok, az önköltség csökkentése szintén javítja a vállalat jövedelmezőségét.

Érdekes a tavaly elért többlet nyereségforrásait elemezve külön-külön vizsgálni e négy tényező szerepét. Minden bizonnyal az első három helyen említett tényezők — közülük is főként a termelés, a forgalom növekedése, valamint az áremelkedés — játszott döntő szerepet. A nyereség növelésének ugyan-ezek a nyilvánvalóbb, a gyorsabban igénybevehető tartaléka. A vállalatokat nem szabad azért megfontolatlanul elmarasztalni, ha a nyereség növelésének bármelyik módjával is élnek. Az áremelés is lehet közgazdaságilag indokolt, belföldön például tartós áruhiány esetén. De még kevésbé szabad a vállalatokat azért elmarasztalni, hogy tavaly a világgazdasági konjunktúra lehetőségeit kihasználva emelték a tőkés exportárakat.

Annak viszont semmiképpen nem örülhetünk, hogy a forintnak, a perceknek, az önköltség csökkentésének ma még nincs elég becsülete a nyereség növelésében. Rövidlátó szemléletre vall ez, mivel a hosszútávú versenyképesség csak a korszerűbb, a jobb, az olcsóbb árakkal teremthető meg. Amíg a kereslet nagyobb, mint a kínálat, könnyen lehet termelésnöveléssel, sőt, akár áremeléssel is gyarapítani a nyereséget. De előbb-utóbb a kínálat lesz a nagyobb — a hazai piacon is ez a kívánatos —, s akkor elkerülhetetlen az ármérséklés. Így is csak a korszerű, a kiváló minőségű áru talál gazdára. (Tavaly például mintegy 40 százalékkal emelkedtek a hengereltacél árak a tőkés országokban és szinte megszűnt a reklamáció. Senkit ne tévesszen ez meg. Az jelenti majd a konjunktúra végét, ha zuhannak az árak és szaporodnak a minőségi reklamációk.)

Ha őszinte önvizsgálatot tartunk, megállapíthatjuk, hogy a szigorú takarékoság elve ma még nem hatja át sem a vezetői döntéseket, sem a közgondolkodást. Sőt, helyenként, hogy a vállalatok megszabadultak a keretgazdálkodás merevségétől, előfordulnak meggon-

dolatlan költségek is. Például a reprezentációs és propaganda-munkában, a bútorcserénél sokkal kisebb a forint becsülete a hivatalban, mint otthon, a magánháztartásban. Hasonlóképpen a műhelyben is másként bántak az anyagokkal, az alkatrészekkel, a késztermékekkel, a gépekkel, a berendezésekkel, mint odahaza, mint a személyi tulajdonnal. Aki fuszik, vagy kisebb értéket visz el a műhelyből, annak társai „falaznak”, aki az öltözőben nyúl a máséhoz, az megnézheti magát. Úgyesen lógni is szabad, csak ki ne hívják vele a főnökök kollektívával szembeni haragját.

A forintokból lesz a millió, a percekből az esztendő. A közmondás is azt tartja: aki a kicsit nem becsüli, az a sokat nem érdemli. És ez örök igazság. Am a kicsit megbecsülő közszellem kialakítása mindenképp a gazdalkodási, a szervezési lazaságok felszámolását igényli. Ahhoz, hogy a munkás tényleg érezze a percek értékét, nem szabad megtérni a létszámfelesleget, a mesterségesen teremtett csellengést, az anyagihiányt, a szervezetlenséget. Ahhoz, hogy igazán becsülete legyen az anyagnak, energiának, a nagymértékű investícióknál még lelkiismeretesebben kell eljárni. Vagyis, ha nincs milliós selejt — és ha mégis van, nem térnek felette napirendre felelősségrevonás nélkül — határozottan fel lehet lépni a forintos károkkal szemben is.

A vállalati nyereség viszonylag könnyen mozgósítható, nagy tartaléka hovatovább kimerülnek. Arra is számítani lehet, hogy a piac és a gazdalkodás feltételei is mindinkább megkövetelik az önköltség tervszerű csökkentését. Így a jól vezetett, az előrelátó vállalatoknál már most takarékoskodnak a pénzzel, anyaggal, idővel. Mindenképp a vezetőktől, a műszakiaktól, közgazdászoktól követelnek rendet, fegyelmet, s egyben anyagilag is érdekeltté teszik őket a jobb áron eladható és a gazdaságosabban gyártható konstrukciók, technológiák kialakításában, az ésszerűbb létszámgazdálkodásban és munkaszervezésben. Ha már az idén aszerint jutalmazták, premizálják a dolgozókat és osztják el az év végi részesedést, hogy ki milyen mértékben járult hozzá a vállalati nyereség növeléséhez, akkor jövőre és ezután sem jöhet meglepetés, mert az egész kollektíva jövedelmének további növeléséhez szilárd alapot teremtenek.

Kovács József

CAMPING MOTEL

AZ ÚJ DÉLIBÁB SZÁLLÓ

Kenyér lett a 600-asból

Ha az ember ilyen témáról akar írni, keresni kell a mondatokat. Nem azért, mert nincs gondolat, túlságosan is sok, nehéz kiválasztani azt a néhányat, amelyik a szűkre szabott papíron a legtöbbet tudja elmondani. S nekem most egy Polgáron lefolytatott beszélgetés részlete járkal a fejemben.

„Ökölbe szorul a kezem, ha rá gondolkodom, hova tud süllyedni az ember. Amikor itt megjelent a faluban egy intéző, úgy rajzottak körülötte az emberek, mint a marha körül a legyek. Csak úgy feketélt az utca. Mind cseléd akart len-

nappal később az Ideiglenes Kormány ünnepi jelentőségűvé emelkedett ülésén egyhangúlag elfogadták a földreform-rendeletet. A kormány jelen levő tagjai közül nem volt egyetlen sem, aki ne értett volna egyet a javaslattal, amelyet a földművelésügyi miniszter terjesztett elő. Igaz, gróf Teleki Géza kultuszminiszter nem volt jelen azon az ülésen, ő csak utólag firkantotta rá az aktára: „A rendeletet rossznak és törvényellenesnek tartom”, de hát éppen ez volt az az idő és alkalom, amikor a legkevésbé nyomott a latban egy grófnak a szava.

S a későbbi években is a kommunista programjában mindig benne szerepelt a radikális földreform. Természetes hát, hogy 1944 novemberében, amikor először hallhatta szavát nyíltan a kommunista párt, a tennivalók között első helyre sorolta a szegényparasztság földhöz juttatását. 1944 decemberében az Ideiglenes Nemzetgyűlésen részvevő képviselők szinte egytől egyig nemcsak támogatták, hanem méltatták a földreformot, aláhúzták annak történelmi jelentőségét.

Mit jelent az, hogy Magyarországon, a hárommillió koldus hazájában szétszórtak közel hatmillió hold földet? Hogy saját birtok tulajdonosa lett félmillió család? Még nagyon közeli az emlék ahhoz, hogy erről külön kelljen beszélni.

A Kommunista Párt a földosztás megkezdésekor ellátta utasítással, tanácsal tagjait, szervezeteit. S ezek között nemcsak az szerepel, hogy ügyeljenek rá, a földigénylő bizottságokba az igényjogosult falusi szegénység minden rétege képviselve legyen, hogy vezetőiknek olyanokat válasszanak meg, akik állják a vitát főszolgabíróval, hátráltatni akaró hivatalnokokkal. Ott van a tanácsok között az is, hogy a földosztás megkezdését tegyék mindenütt ünnepi eseménnyé. Legyen nagygyűlés, és ha csak lehet, legyen közös lakoma, hadd emlékezzen rá mindenki, amíg csak él, hogyan is volt az, amikor a fejse fokával az első karóra sújtották. És erre emlékeznek is az emberek.

Van akinek az emlékei közül az a határtalan öröm virul elő, amit akkor érzett, amikor megtudta, hogy földje lesz. Mások talán a szorongást idézik fel: vajon elfogadhatom-e, nem lesz-e bajom később belőle. Ha visszajön a földesúr, az lesz az első kérdés: ki jelentkezett?

A Kisgazdapárt vezetői közül többen azt javasolták, alapos megfontolás, minden oldalú megvitatás után kell hozzákezdeni a földreformhoz. Ez legalább fél évet jelent volna. A kommunisták azonban tudták — s el tudták fogadtatni másokkal is —, hogy nem szabad egy

ni, béres, summás... Hogy legyen mit enni, hogy ne forduljon fel éhen a család!

Huszonöt év távolának biztos sánca mögött így mesélte egy parasztember. S én akkor értettem meg, úgy hiszem, nem az a legrosszabb, hogy valakinek nincs földje, hanem, hogy másoké a föld. Másé, olyané, akinek nincs köze hozzá, csak a terméhez. Aki nem a tenyere bórén, hanem a zsebében érzi, hogy mit jelent, s még azt is alig tudja, hogy a föld: az a betevő falat. Kaszát markoló férfinak, kapára görnyedő aszszonynak, tenyerét nyújtó gyereknek. Kenyér a családnak, amiből ha nem juttatott a káptalan, Erdélyig is el kellett menni érte Polgárról. És el a Hortobágy szélére, el a Biharból, s tűrni mindazt, amit el kellett tűrnie annak, akinek nem volt földje.

A történelem malmai lassan örölnék, 1944. december 21-én, a Debrecenben ülésű Ideiglenes Nemzetgyűlés a magyar néphez intézett szövegében kimondta: radikális földreformot hajtunk végre, hogy földhöz juttassunk sok százezer szegény parasztnak. Négy híján száz esztendő várattat magára ez a mondat, hiszen 1848. március tizenötödikén, a szabad sajtó első termékeként napvilágot látott tizenkét pont közül három is szól arról, hogy fel kell szabadítani a jobbágyokat. Az embernek ősi juss jogán való megkülönböztetését el is törölte az a márciusi forradalom — de mit ér a papíron való egyenlőség, ha a kenyéért robotoló nincstelen-ség áll szemben tízezer holdak urival! Kilencvenhét esztendeig kellett várni arra a magyar parasztnak, hogy teljessé váljék a jobbágyfelszabadítás, hogy egyszer s mindenkorra eltűnjön a magyar nemzet tragédiáinak sorát előidéző „történelmi osztály”, a földbirtokosság.

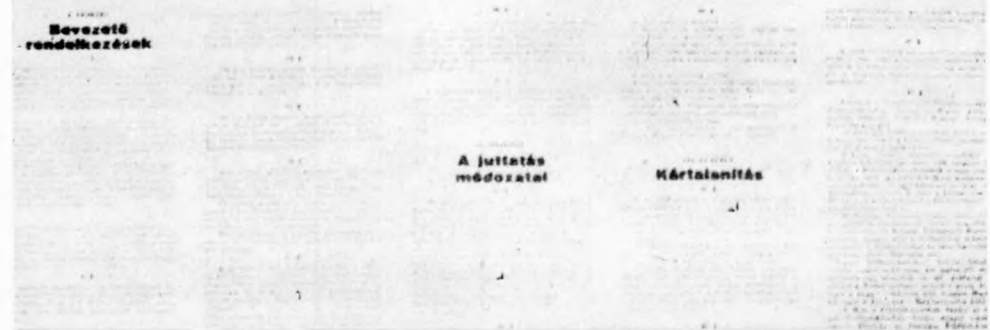
1945. március 15-én, azon a napon, amikor Debrecenben az első igazságszolgáltatás megemlékezést tartottak negyven ezer résztvevővel, a Nemzeti Frontba tömörült pártok között megegyezés született. S két

S mindenki más, akinek a véleménye súlyos volt azokban az időkben, egyet értett vele, hogy a földreformot végre kell hajtani.

Igaz, ez az egység csak akkor volt ilyen felhőtlen a földreform kérdésében. S hogy huszonöt évvel ezelőtt azon a márciusi napon így lehetett, az hosszú és nehéz küzdelemnek volt köszönhető.

Ezt a harcot a kommunisták vívták évtizedeken keresztül. Akkor is, amikor az illegális években a pártnak pusztán a léteért kellett küzdenie,

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány rendelete A NAGYBIRTOKRENDSZER MEGSZÜNTETÉSÉRŐL ÉS A FÖLDMÍVES NÉP FÖLDHÖZJUTTATÁSÁRÓL

a proletariátus legjobbjai akkor is tudták és vallották, hogy győzni csak úgy lehet, ha az új rend, az igaz ügy győzelme kielégíti a falusi milliók évszázados jogos vágyát is. A Magyarországi Szocialista Munkáspárt 1926-os programjában így határozta meg: „A száz holdon felüli közép- és nagybirtokokat felszerelésükkel együtt sajátítsa ki az állam, és ossza fel ingyen munkásbirtokok formájában gazdaságilag életképes, vagyis egy-egy parasztcsalád eltartásához szükséges nagyságban a dolgozó parasztság között.”

percig sem halogatni. Az országnak kenyér kell, március van, a földek bevetetlenség, nem egy helyen még a tavalyi termés is ott megy kárba — a parasztembernek most kell a föld. Mert dolgozni akar. Az ország jó része éhezik, másutt még fegyverek pusztítják az életet — sokat kell dolgozni. Sok millió holdon kell vetni, hogy sokat arathassunk.

A nádudvariak azt válaszolták, amikor valaki felvetette, hogy a földméréshez szakemberek kellene: „Bizzák csak miránk. Sokat mértük a másét, amikor kaszáltunk meg kapáltunk, majdcsak ki tudjuk mérni a magunkét is.”

A tépei földosztó bizottság elnöke így emlékezett: „Nem tudtuk mi, mikor van este, mikor hajnal, csak csináltuk. Talán egy hétig se aludtunk egyfolytában, de mire vetni kellett, mindenkinek megvolt a földje. Később jöttek a mérnökök, nem nagyon kellett azon igazítani semmit, stimmel a papíron is.”

Tiszagyulaházán még most is mutattak vagy félkilónyi papírt, őrzik mint emléket, mint dokumentumot az utókor számára. Igaz, ott volt vita is elég — másutt is előfordult — kevéssé bizonyult a föld, szomszéd községgel kellett osztzkodni, míg végül sikerült igazságot tenni.

Vég nélküli sorban áradnak az emlékek. Volt föld, nem volt hozzá igazságot, nem volt szerszám, a nagybirtoktól szerzett traktorhoz szíj kellett, üzemananyag. Aztán jött a reakció, a fiskálisok, akik bizonyítani tudták, hogy jogtalan volt

annak a darabnak a felosztása — de késő volt már akkor! Ahova a magyar paraszt egyszer már magának vetett, onnan nem engedett más aratni.

De nemcsak a reakció jött, hanem a segítő szándékkal a munkásság is. A Debreceni Vagongyár munkásai ást, kapát gyártottak, hogy legyen mivel dolgozni, Csepelről ekét, boronát, vetőgépet küldtek vidékre, cserébe élelmiszert kaptak. S így volt sok más nagyüzemben is. Az értelmiség legjobbjai felvilágosító szóval, a tudás segítségével járták a falvakat, a paraszttal együtt számoltak, mérték, hessegették a rémhíreket.

Huszonöt év telt el, az emlékek már csak évfordulókon kerülnek elő. Más gondok, más örömek foglalkoztatják az embereket, s felnő egy nemzedék — követi majd a

többi —, amelyik nehezebben ért meg a „van” örömet, mert nem tudja, mi az, hogy „nincs”. És most az emlékezés idején újból egy parasztember szava vetődik fel, kérdésekre adott tömör válaszok:

— Mit érzett, amikor kezébe vette a birtoklevelet?

— Azt nem lehet elmondani. Szégyelltem a könnyeket...

— S amikor a szövetséget szervezték?

— Félttem. Nem volt könnyű, az emberben akkor még nagyon törekény volt a bizalom.

— Most?

— A lányom gimnáziumba járt, a menyem ötszáz forintot kap havonta, hogy a saját gyereket nevelje, két év múlva nyugdíjba megyek. Higgye el, jó íze van ennek a szónak, hogy miénk.

Nagy Zsuzsa

A MEGYEI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT KÖZLEMÉNYEI

VÁROSTÖRTÉNET

„Debrecen helye az ország gazdasági és kulturális életében” — előadás a Horváth Árpád művelődési ház (Süveg u. 3.) öregek klubjában március 18-án, szerdán este 6 órakor. Kísérőfilmek: A szomjúság, A megvalósulás útján. Kiállítás: „Hazánk szocialista fejlődésének 25 éve”. (A felszabadult Debrecen című történelmi sorozat rendezvénye.)

KERTÉSZET

A központi kertészeti szakkör tagjainak március 16-án, hétfőn délután 5 órakor gyümölcsfaiskolai gyakorlati bemutatót tart a Lánher utca 11. sz. alatti házi kertben Bana József kertészmérnök. — A tégláskerti házikert-tulajdonosok körében március 19-én, csütörtökön este 6 órakor a tégláskerti művelődési házban „Ismerkedjünk meg az új, értékesebb csemeszőlő fajtákkal!” címmel Balogh Zoltán tart előadást. Kísérőfilmek: Szőlőtelepítés, Szőlőművelés. — A disznótenyésztők szakkörében (Kossuth u. 1.) március 16-án, hétfőn este 6 órakor a pozsgások tüzdeléséről és a magvasok életfeltételeiről tart ismertetést Nemes Lajos.

FILM

A Radar sorozatban (Művész mozi, Vörös Hadsereg útja 28.C.) március 16-án, hétfőn délután 3 és 5 órakor kezdettel ismét levetítik a „KRESZ-vezékdé, indíts!” című összeállítás kisfilmjeit a vetélkedőben résztvevő általános iskolásoknak. — „Félted a Föld” címmel március 16-án, hétfőn este fél 7 órakor ugyanott öt kisfilmet tekinthetnek meg az érdeklődők a történelem-tavaszaikról: Tavasz ebredése, Kihunyott egy csillag, Holnapra már tavasz lesz, Kiáltó, Tavasz. (Ezt a műsort a banki tsz-klubban is vetítik, március 19-én, csütörtökön este 6 órakor.)

Az Amatőr mozi következő előadása március 22-én, jövő vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Művész mozi: bemutatásra kerülnek Balla J. Tamás és Balázs J.

zsef budapesti amatőrfilmesek munkái. A filmeket aznap délután 5 órakor a derecskei járási művelődési központ is bemutatja.

FÖLDRAJZ

A földrajzi szabadegyetem keretében március 18-án, szerdán este 8 órakor a Művész moziában a BELUX-államokat (Belgium, Hollandia, Luxemburg) ismerteti dr. Balogh Béla. Kísérőfilmek: Két nap Hollandiában, Keserű cukor.

PÓDIUM '70

Bürös Gyöngyi színművésznő előadóját Maros György zongoraművész közreműködésével március 22-én, jövő vasárnap este 8 órakor rendezik meg a Művész moziában.

KÖRMŰSOROK

Március 20-tól 27-ig két kiállítás tekinthető meg az ebesi művelődési házban: A szocialista építés útján. A tudomány szerepe társadalmunk fejlődésében.

Március 20-tól április 9-ig politikai plakátokból összeállított kiállítás tart nyitva a nagyhegyesi művelődési házban. (A Déri Múzeum anyaga.)

EGYÜTTESEK HÍREI

Az Építők Hajdú Táncegyüttese március 15-én, vasárnap délután 3 órakor Berettyóújfaluban ad műsort.

A Ludas Matyi Bábejyüttes műsoraiból március 16-17-én televíziós felvétel készül: a műsorokat a tv az „Esti mese” keretében a közeljövőben bemutatja.

A Kelet-magyarországi társastánc-együttesek „C”-kategóriás versenyét március 21-én, szombaton délután 5 órai kezdettel tartják a Bartók-teremben, a megyei tanács v. b. művelődésügyi osztályával és a KISZ megyei bizottságával közös rendezésben. — Jegyek a Filharmóniánál és a helyszínen válthatók.

ÜLJÖN LE MINÁLUNK!

Az Aranybika halljában ültünk barátommal csütörtök este, várunk a szinkronszemle egyik kedves és nagyszerű vendégét. Beszélgetünk, s egyszerűen a szálloda barna egyenruhás alkalmazottja azonnali távozásra szólított fel bennünket. Mondván, hogy a fotelekben csak a hotel vendégei ülhetnek! Zavarba ejtő okfejtésénél csak modora volt elriasztóbb. Végül mégiscsak maradtunk a fotelben, mert hát a szállóban lakó vendéget vártuk. Bár talán ily szívélyesség után jobb lett volna a Bika bejáratához menni, s az ott ácsorgó, táskarádiót bömböltető tizenévesek csapatjába állni. Mert hát azok nem zavarták a szálloda életét, csak mi, akik a tíz üres fotel közül kettőbe bátorkodtunk helyet foglalni.

Megvallom, azért máig is ámulok a derék alkalmazott memóriáján, hogy a nap, mint nap megforduló több száz vendéget megismeri, s pontosan tudja, kiket kell távozásra szólítani. Vagy hasonló kedveséggel bántik netán a fel nem ismert szállóvendégekkel is?

Foglaljon helyet, üljön le minálunk! — szoktuk mondani örömből, kedvességből, ha szívesen látott vendég érkezik. Úgy látszik, a debreceni szállodában csak a fizetővendég szívesen látott. A jövőben, ha dolgom akad az Aranybika szállóban, kiváltképp egy százfórtos szobát, akkor talán tisztességes és emberi hangon beszélnek majd velem. És akkor jogom lesz leülni a fotelbe is.

A. L.

DEÁK LÁSZLÓ 1926-1970

EGY DEBRECENI SZÁRMÁZÁSÚ SZOBRÁSZ HALÁLÁRA

A Napló csütörtöki számában egyszerű gyászjelentés adta tudtul, hogy negyvenhárom éves korában, tragikus baleset következtében meghalt Deák László debreceni származású képzőművész. Szombaton temették el — kívánsága szerint — az itteni köztemetőben.

Deák László nem tartozott a gyors és látványos sikerekben bővelkedő művészek sorába. Szülővárosában is kevesen ismerték. A legújabb Művészeti Lexikon s tud róla (akár Senyei Oláh Istvánról és még sok más művészetről).

A kereskedelmi iskolában érettségizett, majd gimnáziumi különbözeti vizsgát tett. A tartós élmények és impressziók befogadására legfogékonyabb időszakot gyermek- és ifjúkorát töltötte Debrecenben. Családjában szerint már négytíz éves korában megmutatkozott rajzkészsége, kézügyessége és szobrászkodó hajlama. További fejlődésére bizonyára hatott a nagy debreceni mester: Medgyessy monumentális művészet is.

A Képzőművészeti Főiskolára 1946-ban vették fel festőtanszakra, ahol Berény Róbert volt a vezetőtanára. 1951-ben fejezte be tanulmányait, s ezután sokáig reklámgrafikusként kereste meg a mindennapi kenyerét. Pesten maradt, ottont teremtett magának és családot alapított. Csak szabad óráiban áldozhatott belső hajlamának inkább megfelelő, szíve szerinti alkotásoknak. Közben a szobrászat alapelemeit is annyira elsajátította, hogy az 1957. évi nemzeti kiállításán már szobrászként mutatkozott be két női aktjával. Ettől kezdve fő-

leg a szobrászatnak élt. Később kispasztikai munkákat, érmekeket is alkotott. Elsősorban a női testet formálta számtalan változatban; újabbban finom gyermekportrékat is mintázott. Elmélyült izlésre valló kisebb méretű szobrai a képzőművészeti boltok kedvelt tárgyai közé tartoztak. Több szobra díszíti Pest, Sopron, Szombathely, Tapolca, Gyöngyös múzeumait, illetve köztérre. 1965-ben rendezte első önálló tárlatát az Ernst Múzeumban, azóta is több kollektív kiállításon szerepelt. Csak azt sajnálhatjuk, hogy Debrecenben nem látható egyetlen műve sem.

Szerény ember és szerény művész volt. Érvényesülése érdekében semmilyen külső eszközt nem vett igénybe. A művészeti életben zajló vitáktól, küzdelmektől túlzékeny lelke és törékeny fizikuma visszatartotta. Csapnál alkotásaival s műveinek a szépérzékére és a jobb izlésre nevelő hatásával akart fel-
tűnni.

Deák László hirtelen és tájéalmatlan halála egy többre érdemes, felfelé ívelő művészi pályát tört derékba. Illő, hogy itt, szülővárosában is megőrizzük emlékét, és számonartsuk munkásságát, amely az itteni talajban gyökerezik.

Tóth Endre

KÖRZETESÍTÉS A JÖVŐ ÚTJA?

HOZZÁSZÓLÁS A VIDÉKI SZÍNHÁZ-VITÁHOZ

E sorok írója, alig két éve, már írt a vidéki színházról egy kisebb tanulmányt, melyet a kecskeméti „Forrás” (akkor még „Kiskunság”) felkérésére készített. A dolgozatot teljes közönyt fogadta. Bár a szerkesztőség minden vidéki igazgatónak és minisztériumi illetékeseknek is megküldte, hogy vitát provokáljon. Ez nem sikerült. Valamit azonban mégis elért: jókor jött. Olyankor fogalmazódott, mikor a téma már — ahogy mondani szokták — „benne volt a levegőben”. Azóta a kérdés napirendre került. Napirendre tűzte az élet, s ennek következtében az illetékesek. Ezt tükrözi Malonyai Dezső „Színház”-beli tanulmánya, s gondolom ez vezette a Napló szerkesztőségét is, amikor e vitát kezdeményezte. Ez a pusztán tény indokolja az újabb megközelítést, s tölti el a szerzőt sokkal nagyobb optimizmussal, mint első dolgozatának megírása idején.

Úgy vélem, akkori diagnózisom helyes volt, de teljesen sötétben tapogatóztam a terápiát illetően. Bár már akkor céloztam olyasmire, hogy a konstrukciót kellene megváltoztatni. S most talán valami ilyesmi felé tesszük az első — bár lehet — tévova lépéseket.

Nem fogadhatjuk el a „vidékiséget” pejoratív jelzőként, de alapvetően helyzetmeghatározó formulának igen. A „vidéki” jelző nem jelentheti egy színház értékelését, de feladatmeghatározását mindenképpen jelentenie kell. Néhány vidéki színházunk olyan eredményekkel büszkélkedhet, melyek a fővárosban létre sem jöhetnek volna. Gondolunk itt arra, amit Veszprém és Kecskemét új és régi magyar drámák színrevitelével, Debrecen a Kis Színház létrehozásával elért. De hivatkozhatunk arra a jelentős kulturális gesztusra, melyet a békéscsabai Jókai Színház a Gyulai Várszínház létrehozásával tett. S most mintha Szegeden megvalósulna lenne régi vágyunk — amit a „szerepjátékos rendszer”-től vártunk —, hogy fővárosi művészek is leszerződnek vidékre.

Ezek mind valódi eredmények: nem jelentések vagy ünnepi szónoklatok számára készültek, hanem léteznek. De ezek mellett léteznek persze a problémák is. Jórészt azokat ismételném, melyekről Bényei József és elsősorban Taar Ferenc beszélt már. Gyengék a társulatok, mert a jó színészek zöme egyre-másra folszerződik a fővárosba. Rosszak a kereseti viszonyok. A feladatok viszont nem csökkennek. S ha mindez meg is változna — egy dolog nem változik meg soha (vagy legalábbis belátható időn belül): vidéken egyetlen színház elégit ki többféle közönségigényt. Minden vidéki színház két-, sőt három- vagy négytagozatos. S a több tagozat — többféle közönséget szolgál ki. Ezek valójában soha nem hozhatók közös nevezőre. Az élet rácsfólt arra a sokáig makacsul kitartó tévhitre, hogy a Csárdáskirálynővel a Három nővér közönségét neveljük... A Csárdáskirálynővel csak színházba járó rétegeket hódíthatunk meg — de közönséget operettel prózára nem nevelhetünk... Így a vidéki színház profilját nem műsorának egysége, hanem éppen különbözősége adja. Stílust inkább az egyes tagozatok sajátos jegyeinek kialakításával, és a környezetet adta lehetőségek figyelembevételével, a „tájjelleg” kialakításával érhet el.

Illetékes fórumok már komolyan foglalkoznak a körzetesítés kidolgozásával. Vajon elég alapos konstrukcióválaszt idéz-e majd ez elő, s mik lehetnek az eredményei? Erre próbálunk jelen hozzászólásunkkal feleletet adni.

Szerintem annak tudomásulvételéből kell kiindulnunk, hogy a színház városi jellegű művészet. Városias, az urbanizálódással együtt fellépő emberi igény a színházigény. A színház egy-egy város mindennapi szükséglete kell legyen — szemben az egy-egy faluban alkalmanként támadt, ideiglenes jellegű, „egyszeri esemény”-nyel. Szocialista kultúrpolitikánk örösi eredménye, hogy létre hozta a Faluszínházat és megszerzte a vidéki színházak tájajlás rendszerét. Ezzel

politikai feladatot teljesített — de lényegében nem adott a falunak színházat. Faluban a színház csupán olyan „érdekes esemény” maradt, mint egy szüreti bál vagy farsangi mulatság. A ráfordítás és a fáradság azonban nem volt arányban — az eredménnyel. A tájajlás soha nem tudta ugyanazt a színházi élményt nyújtani, mint a székhelyi előadás. A tájajlás zöme valójában alkalmatlan színházi előadások megtartására. Méretét, látószögét, színórpádás hiányát és rossz világitási berendezését illetően. Az öltözők alkalmatlanok a művészi felkészülésre, sokszor már technikai értelemben is. Mindannyian tudjuk, hogy a másfél-kétórás utazással a tájhelyre érkező művész sem tudja ugyanazt a színvonalat nyújtani, mint székhelyen. S hány esetben kerül tájra „másodszeresítés”, hány esetben eleve „fapados” szereposztás, és sokszor éppen a színház legreprerzentatívabb produkciója ki sem kerül tájra.

A körzetesítés elsősorban a régi tájajlás rendszer reformját jelenti, s így az első lépés a városiaság kialakítása felé. Ez olyan nagy városokban, mint Pécs, Szeged, Miskolc, Debrecen — már eleve adott. Az itt működő színházak további erősítése, művészi és tárgyi színvonalának emelése lenne, ha ezek tájajlásait fokozatosan csökkentenék, s idővel teljesen meg is szüntették. Ezzel szemben a kisebb színházak színházi centrumokká válnának, kicsit emlékeztetve a régi „körzeti” rendszerre. Ezek a színházak is elsősorban székhelyi művészi kiszolgálásukat tekintenek főfeladatuknak, de emellett továbbra is ellátnak igen fontos tájajlásokat, az eddigtől merőben eltérő gyakorlattal. Tájajlás bázisokat kell kialakítaniuk. Elsősorban a körzetükbe tartozó városokban és nagyközségekben, ahol alkalmas színházépület vagy modern kultúrház van. Ezeknek a városoknak és nagyközségeknek a színházában rendszeresen (mindig bizonyos napokon és elég sűrű egymásutánban) kell játszaniuk. A kisebb falvak közönségét pedig ide hoznák be — ezekre a „bázis”-színházakra. Az „utazó” színészt tehát felváltaná az „utazó” közönség. (Erre már a jelenlegi konstrukcióban is van rengeteg példa. Taar Ferenc jócskán sorol is ilyet.)

Az új konstrukció megvalósulása esetében persze a színház körzeti határai nem esnének egybe a megye határával! A körzeti színház a színházzal nem rendelkező szomszédos megye (vagy megyék) városait és nagyközségeit is felkeresné. Így segítené ezekben a megyékben is az urbanizálódás kulturális folyamatát. Természetesen a körzetesítés nagyobb terheket róna a színházakra. Ezt úgy lehetne anyagilag támogatni, hogy a színházat fogadó megyék kulturális alapjukból bizonyos összeggel hozzájárulnának a színház fenntartásához: „hozzájárulást”, „térítést” fizetnének. A körzeti színház állami támogatása nem emelkedne tehát, hanem a fogadó megyék anyagi hozzájárulásával kelő gazdasági erővel rendelkezének a megnövekedett feladatok ellátására. A színházat fogadó megyék arányosan egyenlő részt vállaltatnának a közös teher viselésében.

Így első látásra ez olyan, mintha csak a terhek növekednének. Mi ebben az új? — kérdezheti bárki. Az új konstrukció azonban igen sok haszonnal járna. Elsősorban a központosított tájhelyek — jobb előadásokat kapnának. Itt ugyanolyan technikai és művészi feltételeket kell biztosítani, mint székhelyen. Ide a tájajlás színház minden produkcióját elhozna — eredeti díszletben és eredeti szereposztásban. A színész így az „otthoni” körülmények között játszhatna: a közönség pedig jobb előadásokat kap, mint eddig.

Máté Lajos,

a Békés megyei Jókai Színház rendezője

TÖPRENGÉS A XX. SZÁZADRÓL

MENSÁROS LÁSZLÓ ELŐADÓI ESTJE

A közönség már egybegyűlt, szeme az elhagyottan álló fekete pulpituson. Feszültséggel teli pillanatok. A csendbe fojtott várakozás hatalmasa által a lélek későbbi.

Majd szinte nesztelen, köznapi sötét ruhában előresiet, kezében a szöveggyűjtemény. Az állványra helyezi, kinyitja és kiemeli az első lapot. Még mindig csend, csend, csend. Átfutja a szöveget. Pedig mennyire ismeri már! Mégis, létfontosságú ez a koncentráció. A bensőbe való alászállás, a teremtés legnehezebb pillanata, míg az első szó kimondatik, amíg a jelen és a múlt, tér és idő kapcsolódásait felleli a lélek. Vajúdik a szó, hogy a benső történet elinduljon, immár végérvényesen. Készülődik az elkövetkezendő kétórás küzdelemre, melyet ő provokál, ő harcra megy, az önmagában felidézett világgal. Mint hajdani évszázadok prédikátora: igét, magyarázatot készül mondani a világról. Írott szöveg, de a maga lelke által. Előrelép, s aztán megtörik a csend: „Alulírott Alfred Nobel...”

Folytatja Karinthy, Verharen, Gorkij, Ady szövegével, egyre inkább befordulván századunkba. Az emberiség sorsáról beszél, amely oly annyira áhítaná a szépséget, boldogságot, de az akarat cselédévé, kiszolgáltatottá, megaláztatá válik minduntalan. A történelem szorítójában újból

és újból sárba kerül az embernek arca. A művész magába sűríti a sorsot, végiggondolja az életet, a századot, mások helyett. Azokról és azoknak szól, akik összejték meghallgatni szavát. S a mindannyiunk közös történelme nagy erő, nagy kohézió, amely igazi színházat, misztériumot képes teremteni.

Várják az üzenetet, a bátorítást, a bizonyosságot, reményt a holnapi naphoz. Ezért a művész megváltó is kell, hogy legyen. Keresi a múlt és jelen bonyolultságában, ellentmondásaiban az utat, a folytatást a jövőbe, a feloldozást a bűnökért. Nemcsak vall és gyón a múlt és jelen kollektív vétéséiről, hanem a felmentés esélyét is fel kell mutatnia. Hogy a megismert, a kibeszélt bűnök, szenvedések után megkönnyebbült lelkiismerettel tovább indulhasson.

A versből, szépprózából, dokumentumból összeállított anyagot nem játssza, hanem magáévá téve magyarázza. Töpreng és gondolkodik. Közvetít és véleményét mond. Minden anyagot egy-egy jellemző gesztussal, magatartással interpretál, mindig az egészszel is összefüggésben, s így a részek összessége egy magasabb egységet teremt, amely maga az előadást, a művész szemléje. És nem szerepel, hanem beszél. Minden nézőhöz intim, személyes közelségbe kerülve.

Égy, s aztán még egy világhá-

ború. Ugyan mi következhet még? Mit hozhat még e század? A közös egymásért élest és jobb világot. De csak úgy fordulhat jobbá a világ, ha nem magunkban és nem magunknak dolgozunk. Hanem együtt, egymásért, mindnyájan! Hiszen „Mind együtt utazunk, egyetlen cél felé...” És kinek mi része van ebből a nagy feladatból? Az est záró pillanata előtt Weöres szavával mondja:

„Létrehozni a velem született s szerzett képességtől telhető legjobbat, ha cipőt szegelek, ha fát ültetek, ha verset írok: ennyit kívánok önmagamtól. Munkámat használni lehessen, ne zajtátva csodálni.”

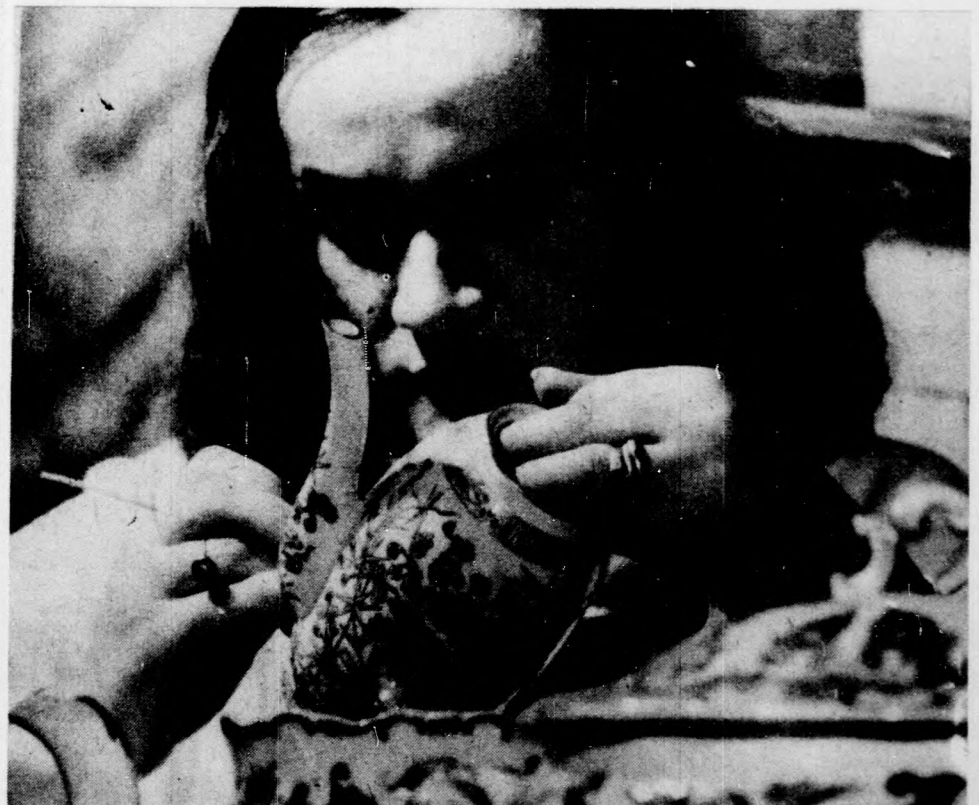
Az elmúlt hetekben többször is nálunk és vidékünkön járt, s ma délután az egyetemistákhoz látogat el. Igen, azért mentünk, s megünnel meghallgatni, mert használni szeretnénk az ígét, amelyet elmond rólunk, XX. századi emberekről. Talán ez az az idő, amikor mindennél nagyobb szükség van a művész szavára. Nem csodálni megünnel, hanem meghallgatni. Nem ámulásra van szükségünk, hanem értelemre ható, jövőt munkáló gondolatra. Épp ezért — ismételnem Weöres szavával szólva — szolgálata:

„se pompás, se szegényes: a méretelen Istenek teremtésével közös ütemű.”

Ablonczy László

A hírnév kötelez...

A Finomkerámia-ipari Művek pécsi porcelángyára termékeit fel-
újítja. A szigetelőanyagok előállítását mellett ez évben megkezdte
a porcelánfajansz termékek üzemszerű gyártását. A világpiacra is ke-
reseti, művészi munkát igénylő porcelánfajansz-készletek és -dísztár-
gyak hagyományos technológiával készülnek. A Pécsi Porcelángyár
terméke ez év második felében már a hazai üzletekben is megjelenik.
Képviselet: Kovács Sándorné porcelánfajansz-készlet darabjait festi
(MTI-fotó — Hadas János felvétele)

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság gépüzeme gyakorlattal rendelkező, katonai szolgálatot le-töltött

vezetőket

keres

SZ 100-as,

(DÓZER és SZKRÉPER) vezetésére vidéki munkahelyekre.

FIZETÉS kombinált bé-rezés alapján.

Jelentkezés: Hajdúszo-boszló, Szováti út 51.

Építőipari Üzemegység.

Polgári Petőfi Tsz vállalja

gumihevederek, szállító-szalagok (1200 mm-ig) gyors javítását, garan-cia mellett.

Mérlegképes vagy képesített könyvelői oklevéllel és legalább 5 éves gyakorlattal rendelkező dolgozókat

belsőellenőri és kalkulátori munkakörbe

azonnali belépéssel felvesszünk. Fizetés megegyezés szerint.

Ajánlatokat a Magyar Hirdetőbe kérjük „VASIPARI SZÖVETKEZET” jellegre leadni.

A MEDICOR felvételre keres esz-tergályos, műszerész és lakatos szakmunkásokat, valamint férfi be-tanított munkásokat. Betanított munkásoknál szakmunkásvizsga le-tételére lehetőség van. Jelentkez-hetnek vidékiek is. Jelentkezés a gyár üzemgazdasági osztályán, Debrecen, Háman Kató u. 98.

Férfi segédmunkásokat, valamint vegyesmunkában jártas férfi munkaerőt felvesszünk az Alföldi Nyomda, Böszörményi út 6.

Gyakorlattal rendelkező gépész-mérnököt műszaki osztályvezetői munkakörbe felvesszünk. Jelentkezés Téglá- és Cserépipari Vállalat Debrecen, Kálvin tér 9. IV. em 433 szoba.

Villamosipari technikum, gyakor-lott gyors- és gépirőt, és nehéz fi-zikai munkakörbe férfi munkaerőt felvesszünk. BIOPAL Gyógyszer-gyár Debrecen, Pallagi u. 13.

Azonnali felvesszünk autóvillamos-sági műszerész és karosszéria lak-atost. Jelentkezés Hajdú-Bihar megyei Tanács Építőipari Vállalat, Vágóhid u. 14. Garázs.

Adminisztrációban jártas gépirőt, gyors- és gépirőt, árügyi előadót, aki terv-statisztikai munkában is jártas, valamint víz-, gázerelőt felvesszünk a Debreceni Temetkezési Vállalat, Jelentkezés a vállalat köz-pontjában, Debrecen, Béke útja 13.

Az Agrártudományi Főiskola Költésügyi Üzeme gépirőt tudó női munkaerőt, kutatási segéde-ri munkakörbe felvesszünk. Jelentkezés önéletrajzzal az Agrártudományi Főiskolán I. em., 144. szobában, Böszörményi út 138. alatt.

Dolgozókat alkalmazznak

Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornamű Vállalat azonnali fel-vétellel keres egy fő gyakorlatot általános mérnököt osztályvezetői beosztásba. Műveltségben jártas építőipari technikum, kalkulátori, szerkesztői technikum végzettség, műszaki nyelvtantárában és geodéziai felvételekben jártas technikum, gyakorlati állásalkalmazás-vántartót, közigazdasági techniku-mi végzettséggel, adminisztráció-ban jártas gyors- és gépirőt, to-vábbá egy fő vízű telepvezetőt, a Hajdúböszörményi Vízműüzem technikus végzettséggel. Ez utób-bihoz szükség esetén lakást bizto-sítunk. Jelentkezés: Hévízvár ut-ca 21., személyzeti előadónál.

Sőripari Vállalat felvesszű nőket fizikai munkára. Vidéki lakosok részére munkásszállást biztosítunk. Jelentkezés munkaerő-gazdálkodás, Budapest, X., Maglódi u. 17.

Villamostargonca-szerelőt, akku-mulátortöltési gyakorlattal felvesszünk a Debreceni Állami Gazdaság. Üzem telep. Jelentkezés a tároló üzemi vezetőjénél.

Bádogos szakmunkást azonnali felvesszünk a Debreceni Építőipari Ktsz. Jelentkezés: Hatvan u. 43. sz. alatt.

Lakatos, asztalos szakmunká-sokat és segédmunkásokat alkalmaz a MÁV Járműjavító Üzem.

A Debreceni Kertészet

1970. március 16-án nyitja meg

faiskolai lerakatát

a Nagyerdei krt. 15. alatt

DÍSZFÁK, DÍSZCSERJÉK, ÖRÖKZÖLDEK, GYÜ-MÖLCSFÁK NAGY VÁLASZTEKBAN KAPHATOK.

Nyitva: 7-16 óráig.

Kapacitással rendelkezünk

esztergapad ágy-köszö-rülésre. Nagyobb darab-szám esetén árendé-ményt is biztosítunk.

Megrendelhető: MG V Debrecen Vámospécsi Gépjavító Állomásán.

Mezőgazdasági erő- és munkagé-pek javításában és műhelyvezetői munkakörben nagy gyakorlattal rendelkező technikum ágazatve-tőt beosztásba felvesszünk. Bérézés megegyezés szerint. Jelentkezés a tsz elnöknél. Egyetértés Tsz, Me-zősas.

Az Országos Szakipari Vállalat azonnali hatállyal felvesszű festő-, mázó, hidegburkoló, szigetelő és bádogos szakmunkásokat, betani-tott munkásokat és segédmunká-sokat az algóvi és orosházi munka-helyeire. A teljesítményben kifejlű az építőiparban szokásos szociális juttatásokat biztosítjuk. Felvétel Budapest, V., Báthory u. 12. II. em. 229 szoba, munkaerő-gazdálkodás.

Kezdő gépipari technikum, gya-korlattal rendelkező víz- és gá-zerelő szakmunkásokat, segéd-munkásokat alkalmazzunk debreceni munkahelyre. Jelentkezés: De-breceni Bádogos, Víz-, Gázerelő Ktsz, Széchenyi u. 3. szám alatt.

A MÁV Villamos Felsővezeték Építési Főnökség Budapest X., Kö-bánya-felső pályaudvar felvételre keres vasipari szakmunkásokat, női és férfi segédmunkásokat, bu-dapesti, ceglédi, szolnoki, kisúj-szállási, debreceni munkahelyekre. Jelentkezés a személyzeti csoport-nál, Budapest, Kőbánya-felső pá-lyaudvar.

Raktári segédmunkást felvesszünk. GELKA Felújító Üzem, Debrecen, Nyugati u. 1.

MTA Atommagkutató Intézete kerli munkára alkalmi munká-sokat felvesszű. Jelentkezés Bem tér 18. C.

MTA Atommagkutató Intézete cserelakással rendelkező bentlak-ortást alkalmaz. Jelentkezés Bem tér 18. C.

Betanított gépmunkást azonnala felvesszűnk. Műanyagfeldolgozó Ktsz Debrecen, Böszörményi út 37.

Napi négy órára, akadémiái munkahelyre gépmű tudó admi-nisztrátort keresünk. KLTE Né-párszti Intézet.

Eljellejt debreceni munkahelyre, fiatalokor fiaikat könnyű munkára és fiatal villanyszerelő szakmu-nkást debreceni és jászai munka-helyre felvételre keresünk. Erdét Falep, Balmazújvárosi út.

Esztergályos, lakatos, festő szak-munkásokat, műszaki rajzoló, for-gácsoló üzemünkbe szakma nélküli férfi és női munkásokat esztér-gályos szakma tanulására, továbbá nehéz fizikai munkára férfi segéd-munkásokat felvesszűnk. Jelentke-zés BMG Debreceni gyárban, Debrecen, Hid utca 4-6.

Statistikust és díjbeszedőket vesszű fel a piaci kirendeltség. Csapó utca 37.

FÉL 3-K

DV

A labda vaszi egyi-madik for-hét végén mérkőzés múlt ford-A vasutas a Szállító fél 3 óra FŐSPED-találkozó-t lepen bon

Idegenbe

A labda mérkőzés szottak D-lálkozóra. Az MGM zott. ahol MTE Ki-vezető: E-veknél b-álabb az-a csapat. mérkőzik. mutatkozi. amely az

Megj a spo

A Magyar szövetség nácsának előtt a D-teremben re meghív-ségek elno Nagy Ern-toita meg-te a megje Orbán-ja tömöré-ben elért-szakszöve-A megéjt melyekben nyilván. A húszeszer 25 sportg-versenyző szerint H-osztályú g-aktual-vényes f-

Jól ra

D. Ho

A nagyter bíráskodás-játszótták. hel SC NE-mérkőzés. Koller, Sz-Nagy, Mező-bó II.) öss-Az első folyt, majd csapat írá-Bartha, m-a kapur. A-gásárt me-e kapu me-perben g-Bartha eit-a megéjt-terről a b-A féldő há-zonyjáték-ű. Szünet u-ved Boeske-Toth futott

D. K

Szombate-lyan, száz-dása melle-darúgó-baj-a D. Kínizs-gázányász D. Kínizs-Toth, J., Si-bai, Z. Pap-nyász; Sim-Doró, Juhá-(Jenei), Lo

HAJDÚ-BI-let: 14 193

APRÓHIRDETÉSEK

HÁZ

Beköltözhető családi ház-rész két részben is eladó, ugyanott 600 négyzetöglő gyümölcsösnek való. Ér-deklődni Rába u. 31. Csap-pekerti iskolánál.

Eleserélem kertés, jószág-tartásos házrészemet város-ban, főberlet, közös meg-egyezséssel. Levelet „Főber-let” jellegre a kiadóra ké-rek.

Monti ezredes u. 5. szá-mú ház eladó.

Családi villa negyedrész, egyezszo azonnali beköltö-zésével sürgősen, nagyon ol-csón eladó. Érdeklődni az ügyvő munkaközösségben, Petőfi tér 9. dr. Naményi Gyula eseti gondnoknál.

Beköltözhető ház sürgő-sen eladó. Keresztesi u. 47. Létal útból.

Eladó a Sámsóni úti köcs-mához 5 perc járásra egy-szoba-összkomfortos, most épült, május 31-én bekölt-neh. „Új ház” jellegre a kiadóra.

INGATLAN

Bodán a II. dűlőben 723 négyzetöglő jól beállt szőlő 16 pajtával, áron alul el-adó. Érdeklődni Balmazúj-város, Csokai u. 18.

Eladó Martinkán 83. sz. alatt négy nyílás szőlő, házsal, kövesúthoz közel. Érdeklődni Rácz Lajosnál.

Egy hold föld a Hosszú-nályi útfélen részben ki-adó. Érdeklődni Bajnok u. 24., a Konzervgyárnál.

Társasházak 150 négy-zetöglő köznevesített telek eladó. Bekecs u. 5.

LAKÁS

Egy vagy másik szobás szövetkezeti lakást vagy házrész átveszek. „Kiadó lakás is érdekel” jellegre a kiadóra.

Szabad rendelkezésű egy-szoba-összkomfortos vagy garzon lakást vennék. Ajánlatokat „G 1970” jel-legre a kiadóra kérek.

Ez évben átadásra kerülő társasházban másfél szobás lakást keresünk megvétele-re. Ajánlatokat „Közélet” jel-legre a kiadóra.

Szoba, konyhas lakást keresek költségtérítéssel. Levelet „Otthon” jellegre a kiadóra.

Egy szobás szövetkezeti lak-ást magas áron veszek. Telefon: 15-255.

2x1 szobás lakás 324 négyzetöglő telken megezo-tva is eladó. Érdeklődni a 6-4-es busz végállomás, Ke-rekesek.

Püspök-ládányi főberletti lakószoba ráfizetéssel elcse-relőm debrecenre. Erdők-lődi Debrecen, Böszörmé-nyi út 30.

Belvárosi lakást cserélek költségtérítéssel. Háromszo-básra. Levelet „Másfél szo-bás” jellegre a kiadóra ké-rim.

Összeköltözök figyelem! Eleserélem új háromszoba-összkomfortos főberletti lak-ószobát két kisebb főber-lettel. Háman Kató u. 9. III. 14.

Szövetkezeti III. szobab rendelkezésű lakást átve-szek vagy házrész veszek 50 000 kp + 1000 havi részlet. Konyári Sándor, Kiss József u. 25. Szabad-szág telep.

Eleserélem budapesti Vig-Színháznál központi fűtés, meleg víz, kétszoba erké-lyes garderober szoba, étes-kamra, valamint társberlet-ben közös hall, előszoba, fürdőszoba, konyha, WC, leválasztási lehetőségű lak-ószobát debreceni legá-abb háromszobás öszkomfortos. „Budapest” jellegre a hir-detőbe.

ÁLLÁS

Fényképező tanulót nyit felvesszűnk. Jelentkezés kedd reggel 9-10. Baloghné, fo-tó, Hatvan u. 2.

Gyermek gondozást laká-scsmen vállalak. Babits u. 75. szám.

Gondozónót nagy leány-nálé azonnali felvesszűnk. Varga, Garai u. 19.

BÚTOR

Modern vonalú ebéd,öbüt-or, reklamé, kétajtós ru-hászkekrény, kétszárnyú drótháló villához való ka-pu eladó. Komlóssy u. 60.

Jó állapotban lévő Alföld-fényezett háló eladó. Markotányos u. 20. Érdeklődni délután 3-tól.

Nagyon szép 2 db sötét-barna fényezett ág, sod-ronnyal, matraccal, hozzá-való 2 db éjjeliszekrény el-adó. Varga u. 32. hátul a Keresztéptelen.

Német konyhabútor, szép kiviteli eladó. 6 darabból áll. Nyil u. 102.

Rekamé, alig használt, kétszemélyes fotelkkel, székekkel 6000 Ft-ért el-adó. Komlóssy u. 38.

Német hálóbútor, igény-esnek eladó. Veszprémi u. 9. szám.

Szakra háló igényesnek szolon, festett asztal sür-rogesen eladó. Viola u. 4. I. em 5

Eladó komplett hálószo-babútor, ágyak, szekrények stb. Érdeklődni Bekéssy Béla u. 20. Nyulás.

Íróasztal, modern, új ál-lapotban eladó. Kliniká Körbenctani Intézet, dr Szűcs.

HÁZASSÁG

168 cm magas, szőks, nyílás, értelmiségi nő rep-rezentatív külsővel, jó anyagiakkal és lakással, megismerkedne 30-45 éves férfival házasság céljából. „Komly elhatározás 5397” jellegre a kiadóra.

173 cm magas, 28 éves, barna, elvált diplomás asz-tony, kétszoba-összkomfor-tos főberletti lakással, meg-ismerkedne 30-40 éves ko-moly férfival, házasság céljából. Egy gyermek van. „Diszkreció 6719” jellegre a kiadóra.

ÁLLAT

1 db vemhes üsző eladó. István u. 58.

1 db 100 kg-os hizottser-tés és egy süldő eladó. Pak-ikola u. 9.

Egészleges macskát vásá-ro a Eletteni Intézet, Klinikátelep.

Feljett macskát vesszű a Gyógyszertan Intézet, Kli-nika telep.

Eladó 8 db 45 kg-os süldő. Láhner u. 2. Diószegi útfél.

Eladó 4 db 70-75 kg-os fehér süldő. Buzsi u. 18. a

Fiatal kereszteszt hízók eladók, 100-120 kg. Legá-nyí u. 31. Vargakert.

3 db 140 kg-os húsértés és 1 db-nak fele eladó. Berta u. 4. Homokkert.

Hampshire-i előnevelt csirke újra kapható Deb-receni Vörösmarty Tsz kel-tető telepen, Vámospécsi út-n, mindennap 8-11-ig és 15-17 óráig.

EGYÉB

Jo állapotban levő NDK mély gyermekkosci eladó. Isptályi u. 23. III. 13.

Vetőgubnyát ajánlunk megvételre, megbízható szo-balós minőségben, gúl, kis-várdai róza és aranyalma fajtaikat, valamint muhar-magot. Duna Tsz Bp. XIII., Elmunkás tér. Telefon: 204-258.

Pianinót új kiadásút, új állapotban készpénzért ves-zek Elek Sándor, Püspök-ládány, Csillag u. 3.

Réza, bkor-, futó-, ba-ba-, kiváló fajtaiból árjegyzéket küld, Palkó kertész, Budapest, XV., Csillagfűrt u. 8. szám.

Rózsatövek, díszfák, dísz-növények, különböző virág-hagyomány, díjmentesen ár-jegyzéket küldök: Tóth, Csillaghegy labdarúgó-pálya.

250 méter fénylőce eladó. Telemek u. 75.

Esedli István u. 14. sz. alatt homok eladó.

Festmények, díszlárgyak eladók. Kalapos u. 3.

Eladó kek gyermek sport-kosci jó állapotban, igény-esnek. Szotyori u. 50.

2000 db oltott pósméte eladó. Hajdúböszörmény, Nagyboeska szőlőskert, Molnár Antal.

Fiatal értelmiségi házaspár havi 5000 Ft-os jövede-llemmel egyedül álló idős személy eltarastást vállal-ná, lakásért. Leveleket „Megbecsülés” jellegre a kiadóra.

Gyógyvénnyegyüköt figyelem! A Debreceni APESZ Csap u. 3. alatt minden megnnyiségben átvesz nyár-faragott, magas átvételi ár-mellett, Debreceni APESZ.

Termelőszövetkezetünknel eladó 4000 métes első osztályú pillangós széna. Ár megegyezés szerint. Cim: Csokmó, Egyetértés Mtsz, Hajdú-Bihar megye. Tele-fon: 12.

Pósméte vadalaný 2500 db eladó. Petőfi tér 19. I. lépcsőház, I. em. 2.

Eladó jó állapotban levő, modern mély gyermekkosci. Péterfia u. 35., Szoboszlók.

Eladó egy háromkerekű tricikl, egy elarusító kosci, egy 10 kg-os mérleg. Özv. Tóth Sándorné, Rákóczy u. 27. szám.

Eladó használt padlódesz-ka és kétkerekű kézikosci. Csáthy u. 21.

Gyermek mélykosci sürgősen eladó. Pénczes, Fürst Sándor u. 44.

NDK mély gyermekkosci jó állapotban és egy Singer varrógép eladó. Gorkij u. 4. 6-s busz végállomás.

Egy új úvegöltő eladó. Kertvárosban, Kosztolányi D. u. 70. Érdeklődni szom-tatcan délután és vasárnap.

Saját terméű bor 12 fo-rimért kapható. Nagybotos u. 7.

AZONNALI BELÉPÉSSEL FELVESSZÜNK könnyűgépkezelő vizsgá-lyal rendelkező kuliveze-tőket, férfi és női segéd-munkásokat, hivatalse-gédet. **GŐZ TÉGLAGYÁR DEBRECEN, Balmazúj-városi út.**

Korszerű lakásfűtés

előnyös

kényelmes

biztonságos

Fűtészerelei részlegünk minden fűtéstechikai szakte-rületen a lakosság rendelkezé-sére áll.

VÁLLALJUK:

családi- és társasházak, laká-sok, óvodák központifűtés-szerelését, gázüzemű fűtő és melegvíz-szolgáltató berende-zések szerelését. Cserépkály-hák gázolajtüzelésre való át-alakítását.

KIÁLLÍTÁSUNKAT a nagy érdeklődésre való tekin-tettel március 20-ig meghosszabbítjuk.

Megtekinthető bemutatótermünkben mindennap 8-18 óráig.

Hajdú-Bihar megyei Kémény-seprő és Kályhas Vállalat, Varga u. 28.

Munkadarabok megmunkálását és hőkezelését vállaljuk

2620 B típ. horizontra max. 2 tonna DP 1000 típ. fejsztergára max. Ø 1300x250. KCO 200 típ. kemencékben max. 750 kg.

Címünk:

Hungária Műanyagfeldolgozó Vállalat 2. sz. gyáregyége Debrecen, Kishegyesi út. Telefon: 11-940, 107-es mell.

Ertesítjük mindazokat, akik is-merték és szerettek

TAMAS VIOLA (volt Gáti Józsefné) kórházi nyugdíjast

hogyan életének 75. évében, várat-lanul elhunyt. Hamvasztás utáni tücszutatása f. hó 16-án, hét-főn déli 12 órakor lesz a Közteme-tő I. o. ravatalozójából, a róm-kat. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család

Megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, jó-ságos nevelőapánk, apósom, test-vértünk és jó rokonunk

ID. DISZTLER JÓZSEF nyugdíjas

f. hó 11-én, 73 éves korában mélyszéges szenvedés után hirtelen elhunyt. Fejletthetetlen halottun-kat f. hó 19-én csütörtök dé-lután 3 órakor fejtük a Közteme-tő I. o. ravatalozójából, a róm-kat. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család

DVSC-SZÁLLÍTÓK

A labdarúgó NB I. B-ben a tavaszi egyidőnyes bajnokság harmadik fordulóját bonyolítják le a hét végén — a DVSC második mérkőzését játssza, mivel az elmúlt fordulókban szabaddnapos volt. A vasutas együttes ma délután — a Szállítók kérésére korábban — fél 3 órai kezdettel mérkőzik a FŐSPED Szállítók csapatával, a találkozó a Vágóhíd utcai sporttelepen bonyolítják le.

A betegségek miatt csak keretjelölt Pyber István edző, aki a mérkőzés előtt jelöli ki a pályára lépő tizenegyet. A 14 fős keret: Szabó II., Németh, Papp II., Nagykaposi, Lipők, Potyók, Vaczlavik, Mezei, Vasvári, Andorkó, Szabó I., Rozgonyi, Dóczy, Urbán. A DVSC—Szállítók összecsapást Czirják bíráskodása mellett bonyolítják le.

bányász, a Püspökladányi MÁV hazai környezetben mutatkozik be az NB III-ban, mégpedig a Nyírbátori Dózsa elleni mérkőzésen. A Hajdúszoboszlói Bocskai Martfűn, a Hajdúböszörményi Bocskai Tuzséron, a TITÁSZ Elektromos pedig Rakamazon kezdi az idényt. Ezeket kívül Mátészalka—Záhony és Mezőtúri Szabó Lajos SE—Szolnoki Kilián találkozó lesz még ma a labdarúgó NB III-ban.

Idegenben kezd az MGM Vasas és a DEAC

A labdarúgó NB II-ben egy mérkőzést tegnap, szombaton játszottak Debrecenben, a többi találkozóra a mai napon kerül sor. Az MGM Vasas a fővárosba utazott, ahol ma délután a Budafoki MTE Kinizsivel mérkőzik (játékvezető: Egervári). A csapágyműveknél bíznék abban, hogy legalább az egyik pontot hazahozza a csapat. A DEAC is ma délután mérkőzik. Kiskunfélegyháza mutatkozik be a fősiklás csapat, amely az alábbi összeállításban

játsszik: Pálchuber — Fohn, Bíró, Csapó, Szulyovszky, Bence, Molnár, Hegedűs, Tóth, Kiss L., Szabó. Tartalék: Varga, Bene és Kiss S. A Kiskunfélegyházi Vasas—DEAC mérkőzést Nagy bíráskodása mellett játsszák le.

Az NB III-ban

hét mérkőzést rendeznek a mai napon. A Hajdú Vasas Tégláson fogadja az újonc Szolnoki Olaj-

A megyei bajnokságban

is ma lesz az idénynyitó forduló, ekkor mutatkozik be az újonc Hajdúsámsoni Damjanich és a D. MEDICOR. Évek kihagyásával az idén újból megrendezik a megyei II. osztályú bajnokságot, kíváncsian várjuk, hogy mennyiben emeli majd a megye labdarúgásának színvonalát.

Megjutalmazták a sport társadalmi munkásait

A Magyar Testnevelési és Sport-szövetség Hajdú-Bihar megyei Tanácsának elnöksége szombaton délután a Dózsa Kossuth utcai klubtermében összejövetelt tartott, melyre meghívták a megyei szakszövetségek elnökeit, titkárait, aktivistáit. Nagy Ernő, a megyei ts elnöke nyitotta meg az összejövetelt, üdvözölte a megjelenteket.

Valamennyi megye közt Hajdú-Bihar a harmadik helyet foglalja el az országos szintű versenyeken, bajnokságokon elért helyezések alapján. A megyei szakszövetségek az elmúlt esztendőben 189 egyéni és csapatbajnoki versenyt bonyolítottak le. Előrelépés volt tapasztalható az úttörők sportjának fejlődésében, például az úttörő-olimpián 67 ezer fiatal vett részt, közülük kilencven fiatal eljutott az országos döntőre is, melyen hat aranyérmert szereztek. A versenysport tekintetében az idén 49 szakosztály képviseli a megyét az NB valamelyik osztályában. Végül a szakszövetségek legfontosabb tennivalóiról szolt Orbán Béla.

Az értékelés után Nagy Ernő átadta a jutalmakat azoknak a társadalmi munkásoknak, akik az elmúlt évben igen sokat tettek a megye sportjának felemelkedéséért.

Jól rajtolt a D. Honvéd Bocskai

D. Honvéd Bocskai—Lehel SC 2:0 (1:0)

A nagyerdői stadionban Németh L. bíráskodása mellett szombaton délután játszották le a D. Honvéd Bocskai—Lehel SC NB II-es labdarúgó bajnoki mérkőzést. A Bocskai Paulusz — Fatai, Köller, Szabó I., Záhonyi, Zárkó, Nagy, Mezei, Bartha, Stefan, Tóth (Szabó II.) összeállításban játszott.

sából Bartha 12 méterről éles lövéssel a hálóba küldte a labdát. 2:0. A gól után is inkább a Bocskai irányította a játékot, a vendécsapatnak csak a 65. percben akadt egy helyzete, azonban Bányaí rontott. A 75. percben az előrehúzódt Koller már csak a kapussal állt szemben, azonban a kapu mellé szorította a labdát. Az utolsó negyedórán a Lehel feljött, ekkor Paulusznak is akadt dolga.

Az első tíz percben mezőnyjáték folyt, majd egyre inkább a debreceni csapat irányította a játékot — Tóth, Bartha, majd Mezei labdája elkerült a kaput. A 29. percben a Nagy felvágásért megítélt szabadrúgás után Tóth a kapu mellé fejelte a labdát. A 31. percben góllá érett a Bocskai lövénye. Bartha elfutott, kézzel visszahúzták és a megítélt szabadrúgást Tóth húsz méterről a bal felső sarokba lötte. 1:0. A féldő hátralevő részében jobbra mezőnyjáték folyt.

A kilencven perc nagyobb részében a D. Honvéd Bocskai irányította a játékot, jobb erőnléte következtében szervezettebben védekezett és többet támadott. A helyzetek alapján még nagyobb arányban is nyerhetett volna a jól rajtolt D. Honvéd Bocskai. A vendécsapatból — tavalyi eredményei alapján — többet vártak a szurkolók, csak elvétve vezetett támadásokat, például az első féldőben Paulusz egyetlen veszélyes lövést sem kapott. Kitűntek: Szabó I., Nagy, Stefan, Zámbo, illetve Urbán és Benke.

D. KINIZSI—H. FÖLDGÁZBÁNYÁSZ 2:0 (1:0)

Szombaton délután a D. Kinizsi pályán, száz néző előtt, dr. Nagy bíráskodása mellett játszották le a megyei labdarúgó-bajnokság idénynyitó mérkőzését a D. Kinizsi és a Hajdúszoboszlói Földgázbányász csapatai között.

Az első féldőben többet és veszélyesebben támadott a Kinizsi, szünet után kiegyenlített volt a játék. A Földgázbányász egyetlen veszélyes helyzetet sem tudott teremteni. A játékon megállított, hogy komolyabb tét nélkül folyt. A 36. percben Aszódi, a 88. percben Kovács Gy. ért el közelről gólt. Jók: Tóth A., Simkó, Rábai, illetve Simon — Varga, Bánki, Tejcsm; Doró, Juhász, Kónya, Himmer, Kuki (Jenet), Loós, Császi.

Vasárnapi sportmúsor

Asztalitenisz
Eieimiszteripari technikum tornaterme, 9.30 óra: D. Postás—Borsodnádás. Férfi NB III-as csapatbajnoki mérkőzés.

Atléтика
Nagyerdői vidámpark mögötti erdő-rész, 10.30 óra: Hajdú-Bihar 1970. évi férfi, női mezeli futóbajnoksága, a megyei szövetség rendezésében.
Püspökladányi sporttelep, 10 óra: Járás mezei futóbajnokság.

Birkózás
Hajdúszoboszlói gimnázium tornaterme, 10 óra: Járások közti béke-kupa pontverseny első fordulója — szabaddfogásban — a városi ts rendezésében.

Kosárlabda
DVSC-pálya, 11.30 óra: DVSC—Szekszárdi Vasas (női). — DASE-pálya, Bószörményi út 104. szám, 12.40 óra: DASE—Egri HSC (férfi). NB II-es bajnoki mérkőzések.

Labdarúgás
DVSC-pálya, 14.30 óra: DVSC—FŐSPED Szállítók (Czirják). NB I. B-s bajnoki találkozó.

Vidéken, NB III.: Hajdú Vasas—Szolnoki Olajbányász (Téglás, 15.30, Szarvas, Erdel, Fagyas), Püspökladányi MÁV—Nyírbátori Dózsa (15.30, Gere, Báthori, Dobozi). — Megyei bajnokság. A-csoport: Hajdúnánási Damjanich—D. Előge Volán (15.30, Pencz, Gyöngy, Takács), Polgár—Balmazújvárosi TSE (15.30, Tóth B., Hegedűs, Horváth K.), Kabai MEDOSZ—D. MEDICOR (15.30, Birkner, Varga K., Regényi). — B-csoport: Nagyléti Vörös Meteor—D. Építők (15.30, Koptári, Hebeny, Hutóczki), Derecskai Petőfi—DASE (15.30, Mizsei, Ugrai, Zsáky), Berettyóújfalui SE—Komádi TSE (15.30, Elekcs, Némethi, Drottár), Sárrétudvari TSE—Nádudvari TSE (15.30, Sándor I., Orosházi, Görög). — Megyei II. osztályú bajnokság. A-csoport: Erek-böszörményi Földes (15.30, Bogdándy, Fuchs), Csökmő—Báránd (Nagy J., Szilágyi), Hosszúhátú MEDOSZ—Nagyvári Petőfi TSE (15.30, Kardos, Csontos), Sáradi TSE—Biharkeresztes TSE (15.30, Simon, Topa). — B-csoport: Hajdúböszörményi Gépjármű—Egyek (15.30, Vincze S., Borbély), Hajdúdorogi TSE—D. Téglagyár (15.30, Pálfi, Lámér), Hajdúnánási Szőlő—Hortobágyi MEDOSZ (15.30, Szokol, Bogárfalvi), Hajdúhadházi Bocskai TSE—Bodonháti MEDOSZ (15.30, Ladányi, dr. Boros).

Sakk
Beszi általános iskola kollégiuma, 8.30 óra: A falusi dolgozók spartakiadjának járási döntője, férfi, női egyéni és csapatverseny. — Püspökladány, községi tanácsterem, 10 óra: Járási férfi, női egyéni bajnokság.

Torna
Tóth Árpád Gimnázium tornaterme, 10 óra: Kiválasztó verseny a debreceni alsótagozatos általános iskolások részvételével, a városi tornaszövetség rendezésében.

Sporthírek

A megyei labdarúgószövetség játékevetői bizottsága március 16-án délután 5 óráig a ts Simonffy utcai nagyertermében továbbképző összejövetelt tart.

A labdarúgó NB I. mai párosítása: Újpesti Dózsa—Tatabánya, Vasas—Komló, Diósgyőr—VIDEOTON, SEOL—Bp. Honvéd, Szombathely—Ferencváros, Pécs—Csepel, Dunaujváros—Salgotarján.

MTK—Rába ETO 2:0 (0:0)

A labdarúgó-bajnokság 3. fordulójának nyitányára szombaton délután a Hungária úton került sor. Az MTK a győri Rába ETO együttesét látta vendégül.

NB. I. B

Szombaton délután a labdarúgó-bajnokság NB I. B. osztályában két mérkőzésre került sor:
BVSC—Keeksemét 2:2 (2:1). Góllövő: Molnár és Salca (11-esből), illetve Kiss és Simon.
A vasutascsapat a mérsékelt iramú mérkőzésen többet támadott, de csatárai sok helyzetet hagytak kihasználhatlanul. Bp. Spartacus—Szolnoki MTE 1:0 (1:0). Góllövő: Olasz.

HÍREK

LOTTÓ

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság közlése szerint a 11. játékhéten öttalalatos szelvény nem volt. Négy találatot 33 fogadó ért el, nyerevényük egyenként 124 907 forint. Három találat 3558 fogadónak volt, nyerevényük egyenként 579 forint. A kétalalatos szelvények száma 114 388 darab, ezekre egyenként 20 forintot fizetnek. (MTI)

A BANKI DONÁT GÉPIPARI MŰSZAKI FŐISKOLA KIHELYEZETT TAGOZATA (Miskolc, volt Felsőfokú Gépipari Technikum) az 1970-71. tanévre felvételt hirdet a főiskola esti és levelező tagozatának 1. üzemszervezési, 2. gyártástechnológiail (forgácsoló ágazat) és 3. általános gépész (csak esti) szakára. Jelentkezés 1970. május 15-ig a Tű. 821. sz. nyomtatvány felhasználásával. Jelentkezési lapok személyesen átvethetők vagy levelelben igényelhetők 1970. március 31-ig, a főiskola tanulmányi hivatalában. (Miskolc, Kun Béla u. 10.) A jelentkezési lap átvételekor, illetve igénylésekor be kell jelenteni, hogy mely szakra kéri majd felvételt. A főiskola miskolci kihelyezett tagozatának hallgatói a képzés szakirányának megfelelő üzemmérnöki oklevelet kapják. A felvételi vizsga várható időpontja 1970. június hó utolsó hete. Felvételi tárgyak: matematika, fizika, rajz. Április hó második felében az intézetben felvételi vizsgára előkészítő tanfolyam indul, melyre a tanulmányi hivatalban lehet jelentkezni. (x)

Igazgatóság
Az ANTIKVÁRIUM még ma napig, f. hó 21-ig, árusít féltárolt könyveket. Cím: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 4. A Nagytemplom mellett. (x)

IFJÚSÁGI KLUB alakult Kocadon. Az első foglalkozáson megválasztották a klub vezetőségét, összeállították a klub éves tervét. Ezt követően szellemi vetélkedőt és teadéutánt rendeztek.

DEBRECENI IBUSZ UTAZÁSI IRODA kétnapos autóbussz-különjáratot indít április 4-én Szatmárnémetibe. Részvételi díj 425 forint plusz költségek. Jelentkezési határidő március 15. (x)

A VASUTAS DOLGOZÓK KLUBJA (Petőfi tér 6.) hétfő kivételével mindennap 10—21 óráig üzemel. A klubra vonatkozó előírt szabályok betartása mellett minden vasutas dolgozó, KISZ-tag és nyugdíjas részt vehet a programszerű rendezvényeken, igénybe vehetik az ott rendszeresített művelődési és szórakozás célját szolgáló berendezéseket, könyvtárat, játékokat.

A LÓWY SÁNDOR ÚTTÖRŐHÁZ (Debrecen, Vörös Hadsereg útja 54. szám, II. emelet) kéri mindazokat, akik 1945 és 1949 között az Ady Endre területi úttörőcsapat tagjai voltak, hogy március 22-én, vasárnap délelőtt 9 órakor egy megbeszélésre fáradjanak el az úttörőházba, s adjanak ezzel segítséget megének negyedszázados úttörőmozgalmi történetének összeállításához.

GC 15-27

Később ébredtem, mint szoktam. Reggeli borotválkozás közben, cipőtisztítás: elmarad. A lift vészszó, ha elszakadna, gyorsabban leérnék, villan az eszembe. Az utcán futás, talán így hamarabb elérek a pályaudvarra Egy autóbussz — rendszáma a fenti — indult el a megállóból. Egy darabig egymás mellett futnánk, de én nem a busz vonalán szándékoztam menni. Néhány méter után lelassít a hatalmas jármű, majd megáll. A vezető kérdően néz rám, akkor értem meg, hogy a vezető azt hitte, fel akarok szállni. Kezemmel és fejemmel nem intek, a busz újra elindul. A vonatot persze nem értem el. De egész délelőtt jó kedvem volt.

Rejtvényfejtők figyelmebe

A Napló 1970. február 22-i számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: Rettenetes Iván — Nővérek — A kiskakas — Emigránsok — Golgota — Borús reggel — Aleita. Könyvet nyertek: Szabó Lajosné Debrecen, Külsővárszántér 16., Tóth Tiborné Debrecen, Teleki u. 5., Csizi Károlyné Debrecen, Honvéd u. 1., Sólyom Ferenc Debrecen, Bethlen u. 23., Bíró Antal Debrecen, Meszina u. 16., Hegedűs Lajos Debrecen, TITÁSZ, Kiss Dezsőné Kaba, Kun Béla u. 6., Tóth Béláné Hajdúnánás, Dorogi u. 7., Kónya László Pusztamonostor, Szabadság út 74., Kelemen József Hajdúszoboszló, Bordonát ut. 10.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett jó feleségem, leányunk, édesanyánk, anyósnom, nagymamám, testvérünk, sógor-nőnk és jó rokonunk,

HARSANYI SÁNDORNÉ

Katona Julianna

49 éves korában, hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Tisztelettel értesítjük hazafelújítva f. hó 19-én, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor fogjuk a Köztemető II. A. ravatalozójából, a róm. kat. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család
Lakás: Tiszszederkény.

VARHATÓ IDŐJÁRÁS vasárnap estig: Nyugaton erősen, máshol változóan felhős, párák, helyenként ködös idő, első-sorban délnyugaton, nyugaton esővel. Mészkék, időnként élénk keleti, észak-keleti szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap általában 7—12 fok között, nyugaton 5 fok körül.

A KOSSUTH GYAKORLÓ ALTALÁNOS ISKOLA angol és orosz tagozat 3. osztályába, valamint az orosz tagozat 5. osztályába jelentkezni lehet március 31-ig írásban, az igazgatóság címére. (x)

SZÍNHÁZ

Ma 7-kor Leányvásár, Szerdahelyi bérlet. Kedden 7-kor A trubadúr Kántor-né bérlet. Szerdán 7-kor A sárkány, Szentpétery bérlet. (x)

ELŐADÁSOK A HUNGÁRIA KAMARA-SZÍNHÁZBAN:

Ma fél 3-kor Jeggyűrdű a mellényzsebben, Hevesi bérlet, 7-kor Jeggyűrdű a mellényzsebben. SZELVENYBÉRLETEK BEVÁLTHATÓK! (x)

ELŐADÁSOK A KIS SZÍNHÁZBAN:
Kedden 3-kor Negyven gazfickó meg egy ma született bárány. (x)

MOZI

VIG du. ma, hétfőn 3/4, 6. APOLLO de. hétfőn 1/10, 1/12, 1/2 A japán feleség. Színes olasz film. VIG du. ma és hétfőn 1/9, METEOR ma 3. 1/6, 1/8, hétfőn 1/4, 1/8 és 1/8, KLINIKA ma 5. HORVÁTH ÁRPAD hétfőn 7 Horoszkóp. Jugoszláv film. Csak 16 éven felülieknek! VIG de. hétfőn 1/10, 1/12, 1/2 Az alvilág professzora. Magyar film. APOLLO du. ma és hétfőn 3/4, 6, 1/9, HORVÁTH ÁRPAD ma 5 és 7 Grisa örmester. NDK-film. MUVESZ ma 3/8, 5, 1/9 Szombat! szombat. Magyar film. Főszereplők: Latinovits, Sinkovits, Báthly, Szirtes, Benkó.

MATINÉ:

VIG 11 A főnök 12-kor érkezik. APOLLO 11 Harc a banditákkal. METEOR 10 Vidám hétvége.

TV

VASÁRNAP

BUDAPEST
9.35 Slim John. 9.55 Sakk-matt. 10.15 Hétfőmőrdes kamera. 10.30 Pamir '69. 11.00 Márciusi köszöntő. 11.10 Unepi megemlékezés az 1848. március 15-i forradalom évfordulójára alkalmából. 14.23 Műsorismertetés. 14.25 A képzőművészet története (ism.). 14.55 Reklámműsor. 15.00 A Marie Paule titka. Magyarul beszélő francia bűnügyi film. 3. rész. 16.00 A világ térképe előtt. 16.10 Reklámműsor. 16.15 Delta. 16.40 Telesport. V. Fedettpályás atlétikai Európa-bajnokság. 18.25 „Röpülj, páva!” Felszabadulási népdalverseny 3. középdöntő. 19.45 Esti mese. 19.55 Szünet. 20.00 Tv-híradó. 20.20 Üzenet a jövőből (Mézga család rajzfilmsorozat). 10. Időkbővítő. 20.45 Orjárat az égen. Tévéfilm-sorozat 1. rész. 21.40 Fischer Annie. 21.55 Tv-híradó, második kiadás.

POZSONY

10.25 Természeti-film-sorozat a londoni állatkertből. 11.45 Tv-híradó. 14.30 Női kosárlabda-mérkőzés. 15.55 Fedettpályás atlétikai EB. 18.00 Mesejáték. 19.00 Tv-híradó. 19.30 Svédország—Csehszlovákia jégkorong VB. 21.45 Tv-híradó. 21.55 Sporteredmények. 22.05 Klarinét- és zongoraszonáta.

BUKAREST

7.45 Gyermeknek, iskolásoknak. 9.15 Falu-tv. 10.30 Szimfonikus hangverseny. 11.00 Honvédelem. 11.35 Magyar nyelvű adás. 16.25 Szovjet folytatásos film. 17.00 Fedettpályás atlétikai EB közvetítés Bécsből. 18.20 Filmművészeti jegyzetek. 18.40 R riportfilm. 19.00 Irodalmi est. 19.20 Filmközvetítés a Cary Grant-tal a főszerepben. 21.30 Jégkorong VB közvetítése Stockholmból: Svédország—Csehszlovákia.

A NYIREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
18.00—19.00 Vasárnapi újság — Színes muzsika — Sport.

HÉTFŐ

POZSONY
17.25 Dokumentumfilmek. 17.55 Telesport. 18.25 Lenin nyomdokain. Dokumentumsorozat. 19.00 Tv-híradó. 19.35 Lázadás. Dokumentumfilm. 20.05 Nestroy: Rettegés a pokoltól. A bratislavai Szlovák Nemzeti Színház előadása. 21.55 Andrej Ocasna: Poéma — szólóra és hegedűre.

BUKAREST

17.00 Ifjú szerelők versenye. 17.30 A román dramaturgia tendenciái. 18.15 Gazdasági újdonságok. 18.20 Román népi zene. 18.35 R riportműsor. 19.05 Filmregény. Háború és béke! Szovjet film. 20.20 Könnýzenei hangverseny. 21.20 Politikai szemle. 21.35 Tánccíművészet.

A NYIREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
18.00—19.00 Észak-tiszántúli krónika — A Stúdió 11 játszik — Válaszokunk hallgatónknak — Fényes Szabolcs daliból.

A gyászoló család
Lakás: Józika u. 3.

Egészségügyi hét Biharnagybajomban

A Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. egészségügyi osztály egészségnevelési csoportja, a Püspökkládányi Járási Tanács V. B. művelődésügyi osztályának egészségügyi csoportja, a TIT járási elnöksége, valamint a Biharnagybajomi Községi Tanács, a községi párt szervezet, Vöröskereszt és Hazafias Népfrent-bizottság, a községi AFÉSZ igazgatósága és a helyi Dózsa Termelőszövetkezet közös rendezésében március 16. és 21. között egészségügyi hét lesz Biharnagybajomban. Az egyhetes rendezvénysorozat, amelyre a községi művelődési házban kerül sor, számos érdekes előadás hangzik el, többek között a daganatos megbetegedésekről, a gyermekek védelméről, a családtervezésről. A rendezvények ideje alatt egészségügyi kiállítás és könyvvásár lesz, a moziban egészségügyi filmek bemutatására kerül sor.

A kiállítás megnyitása március 16-án, délután 6 órakor lesz. A megnyitó alkalmából megemlékeznek az egészségügy felszabadulás óta megtett fejlődéséről, majd előadás hangzik el a daganatos megbetegedések megelőzéséről és kezeléséről.

Előadások a zenéről

Zeneesztétikai és zenepedagógiai előadásokat rendez a Zenepedagógusok Szakszervezetének Hajdú-Bihar megyei Bizottsága, neves fővárosi előadókkal. Március 17-én, kedden este 18 órai kezdettel Szőnyi Erzsébet, a Liszt Ferenc Zene-művészeti Főiskola tanára tart vetített képekkel, lemezekkel és magzózenével illusztrált előadást a Kodály-módszer amerikai tapasztalatairól. Március 18-án, szerdán délelőtt fél 12 órakor Zoltai Dénes zeneesztéta előadása hangzik el „Adornó és a mai polgári zenekultúra” címmel. Mindkét előadás helye a Kodály terem (Vár utca 1. szám).

Vadorzót fogott a vadőr

Pallagon, a Dombos-tanya környékén Kiss József, a Bocskai Vadásztársaság vadőre Élész Lajost (alkalmi munkás, Debrecen, Sziklagyakor 42. szám alatti lakos) hurokvetés közben érte tetten. A hurok felszedése során az egyikben ösztutát találtak, amely három nap múlva belepusztult sérüléseibe. A vadorzót a vadgazdálkodás veszélyeztetése miatt ezer forint pénzbírsággal súlytották, amit 25 nap elzárásra módosítottak. Mivel a kár meghaladja az ezer forintot, a Bocskai Vadásztársaság polgári pert indít a garázda ember ellen. A vadásztársaság és a rendőrség további erőfeszítéseket tesznek a vadorzás felszámolásában, hogy a népgazdaságot ne érhesse hasonló károsodás.

Pénz- és érmekiállítás Derecskén

Ma, vasárnap délelőtt 10 órakor pénz- és érmekiállítás nyílik a derecskei Művelődési Központban, amelyet ünnepélyesen Veresgyházi Attila, a Derecskei Járási Tanács vb-elnökhelyettese nyit meg. Bevezető előadást mond dr. Kähler Frigyes „A magyar pénz történetének fejézetei” címmel. Az érdekesnek ígérkő kiállítás további programja: holnap, március 16-án Nagyházy János a nyugdíjas klubban „A numizmatikus naplójából” címmel tart előadást.

Március 17-én, kedden délután 2 órakor a gimnazisták, délután öt órakor az ipari tanulóknak Kincses Gyula „Mit mondanak a pénzék a történelemről” címmel tart előadást.

Világ proletárai egyesüljétek!

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA.

1970.

MÁRCIUS 15., VASÁRNAP

Szocialista szerződés az Agrártudományi Főiskola és az Új Élet tsz között

A kettős jubileum évfordulójának tiszteletére ingyenes szaktanácsadási szerződést kötött a Debreceni Agrártudományi Főiskola Termelésfejlesztési Osztálya az újléta Új Élet Termelőszövetkezetel. A gazdaság adottságai a leggyengébbek közé tartozik a megyében, homoki talajuk átlagos aranykorona értéke alig haladja meg a négyet.

A termelőszövetkezet vezetői és a főiskola szakemberei által aláírt és három évre szóló szerződés alapján együttesen dolgozzák ki az üzem komplex fejlesztésére vonat-

kozó javaslatokat, elképzeléseket. Folyamatos szaktanácsadással közreműködnek a fejlesztési célkitűzések megvalósításában, javaslatot tesznek a vezetési, munkaszervezési és munkadíjazási módszerek továbbfejlesztésére.

A termelőszövetkezet örömmel fogadta a kezdeményezést, s kifejezésre juttatták a szerződésben: szorosan együttműködnek a főiskola szakembereivel, hogy minél eredményesebb legyen a szaktanácsadás, hogy eleget tegyenek a szerződésben foglaltaknak.

Megnyílt a kisiparosok kiállítása Debrecenben

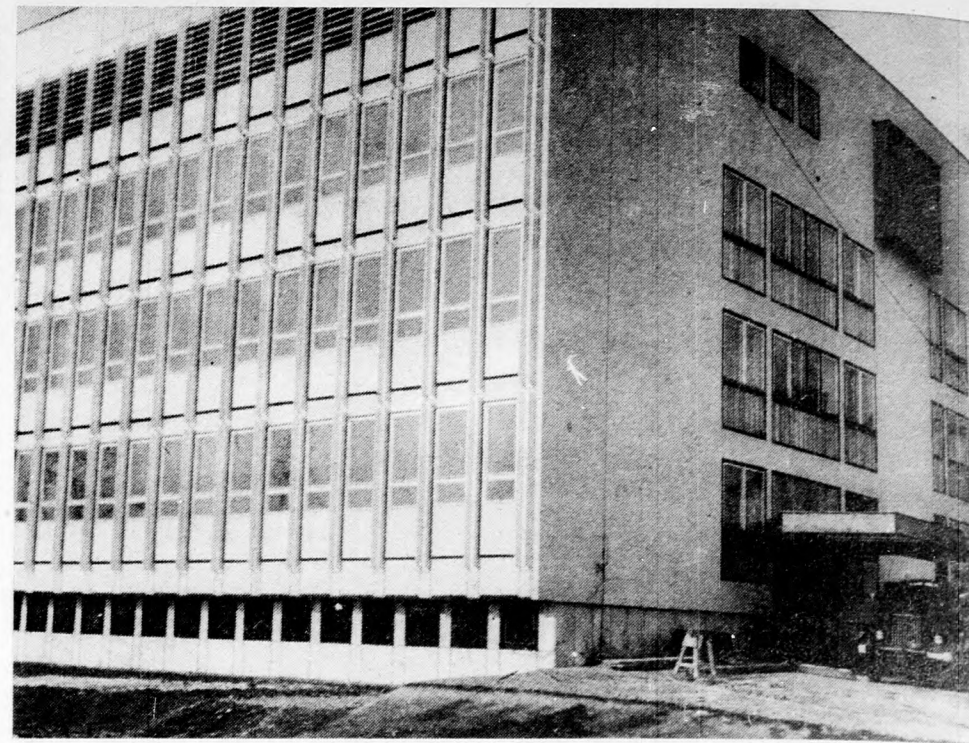
Hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére rendezte meg a KIOSZ debreceni titkársága a kisiparosok termék és szolgáltatási kiállítását a KIOSZ Nyomtató utca 9. sz. alatti székházának kultúrtermében. Szombaton 10 órakor a megnyitó ünnepségen megjelent Szolek András, a Debreceni Városi Pártbizottság ipari osztályának vezetője, Antal Tibor, a Hajdú-Bihar

megyei Tanács V. B. ipari osztályának vezetője.

Baka Károly, a KIOSZ megyei titkára a megnyitó beszédben hangsúlyozta, hogy ez a kiállítás a „Kisiparosok a lakosság szolgálatában” jelszó szellemében azt igyekszik bemutatni, hogy a kisiparosok a termékeikkel és szolgáltatásaikkal sokoldalúan kiegészítik a tanácsi és szövetkezeti ipar dolgozóinak tevékenységét.

A kiállítás egy része

Új kórházépület Debrecenben

A Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói rövidesen befejezik annak a kórházépületnek a munkáit, melyben a Hajdú-Bihar megyei Tanács Kórházának szülészete és nőgyógyászati osztálya működik majd, s jelentősen enyhíti a megyei betegellátási

gondokat. Az új épületben 141 ágyszal. Az új kórházépület modern felszerelést kap, így például a műtők és a szülőszobák megfelelő hőmérsékletet kerszerű, Chrysler típusú klímaberendezés biztosítja.

(Fotó: Kőszeghy)

Szakszervezeti aktivisták találkozója

A SZOT ÉS AZ ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ JUBILEUMI PROGRAMJA

Hazánk felszabadulásának 25. éves évfordulója alkalmából az Állami Biztosító nagyszabású társadalmi akcióba kezdett: a jubileumi évben munkás-paraszt találkozókat, az ország minden részéből pedig fővárosi programot szervez. E program keretében — amely előreláthatólag országosan több 10 ezer főt érint — ma a reggeli órákban megyénk 10 tagú küldöttsége indul a fővárosba. A küldöttséget a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Elnöksége jelölte.

A küldöttség a Szakszervezetek Országos Tanácsa és az Állami Biztosító által rendezendő jubileumi ünnepségsorozat egyik programjaként háromnapos budapesti találkozón vesz részt. A találkozót szakszervezeti bizottsági elnökök részére tartják — az alkalommal, azoknak, akik 1945—48-ban töltötték be ezt a tisztséget és azóta is folyamatosan e mozgalom aktivistái.

A találkozón bizonyára megyénk képviselői is jól érzik majd magukat, és gazdag tapasztalattal térnek haza.

Negyedszázados út

A hajdúböszörményi AFÉSZ vezetősége lelkiismeretes kutató- és adaggyűjtő munkával összeállította, illetve feldolgozta a fogyasztási szövetkezetek a felszabadulás óta végzett tevékenységét.

A már összeállított anyag sok érdekes dátumot és eseményt tartalmaz. Megtudjuk a rövidesen nyomtatásra kerülő anyagból, hogy Hajdúböszörményben 1945-ben előbb Népszövetkezet, majd később, (de még ugyanebben az esztendőben) Szakszervezeti szövetkezet alakult. A volt Hangya szövetkezet 1945-ben szintén új vezetőséggel kezdte meg tevékenységét. A hajdúböszörményi Népszövetkezet 1946-ban földművelőszövetkezzé alakult át. Kezdetben mindössze egy bolttal rendelkezett.

Az jmsz erőteljes fejlődése 1949-ben indult meg, amikor a Hangya szövetkezet boltjai is elsősorban a földművelő lakosságból álló, tagság körébe kerültek. Az azóta megtett nagy utat jelzi, hogy az AFÉSZ jelenleg már 19 kiskereskedelmi egységgel, 7 italbolttal, hat felvásárló hellyel, egy sörkerttel, egy cukrászdával és egy nagy áruházal rendelkezik. A múlt évi összeforgalom már 75 millió forint volt.

A győztesek: a Frankel Leó és a Mechwart András brigád

A jubileumi szellemi brigádvételkedők vállalati döntői a végéhez közelednek, már csak néhány üzemben küzdenek a brigádok csapatai a területi döntőbe jutásért. A napokban a debreceni mezőgazdasági gépgyárban is megtartották a vállalati vetélkedőt, melyen 15 csapat vett részt négy-nyolc taggal. Az üzemben igen népszerűek a vetélkedők, most is nagy szorgalommal készültek a csapatok és a brigádtársak, munkatársak biztatása mellett zajlott a 15 csapat nagy küzdelme. A jó felkészülést és az irodalom iránti szeretetet mutatta, hogy a megérőből lejátszott versrészleteket szin-

te kivétel nélkül felismerték a versenyzők — írja tudóstónk, Borkóles Jenő.

Az izgalmas, jól rendezett jubileumi vetélkedőn végül is — azonos pontszámmal — a Frankel Leó és a Mechwart András brigád győzött, s kapták meg a 3000 forint jutalmat. A csapatok tagjai a következők voltak: a Frankel brigádból Hegedűs Antal, Magyar Lajosné, Hüse Barna és Toldi Miklós, a Mechwart brigádból pedig Csanádi Lajos, Szilágyi Sándor, Virág Imre és Szatmári Péter versenyztek. A két brigád csapata jutott be végül is a megyei döntőbe, s ök képviselik ott a mezőgazdasági „színeit”.

Bőséges felhozatal, olcsóbbodó árak a debreceni piacon

A szombati piacra igen nagy volt a felhozatal mindenféle áruból, kivéve a primőroket. Szinte roskadoztak az asztalok az áru súlya alatt. A nagy kínálat következtében az árak általában mérséklődtek és jól érvényesült a termelőszövetkezetek és az állami gazdaság ármeéklő tevékenysége. Íme a példa: a sárrétudvari Aranykalász Termelőszövetkezet a kitűnő gúlbaba burgonya kilóját 3 forintért adta, a debreceni Kölcsey Termelőszövetkezet a hordós káposztáját 4 forinttal árusította, míg a kiskereskedők a piac végső során 7 forinttal adták. A piacon a cékla általában 3 forint volt, a Bocskai Tsz pavilonjában 2,20-ért volt található. A kiskereskedőnél a sárgarépa minőség szerint 3-4 forint kilónként, a tsz áruházaiban 2,20. A tojás általában 1,30-1,40 darabonként, de az AFÉSZ már 1,10-ért is adta, a kelkáposzta általában 4-6 forint, míg az Aranykalász Tsz 3,60-ért árusította.

A tavasz hírnökei is megjelentek a szombati piacon. Az új hagyma csomóját 2 forinttal adták. Volt mar saláta is, de egy fej kettő forint, kevés volt a primőr a piacon és bizony nem olcsó, például a spenót még mindig tartja a tizedkéntől 1 forintot. A petrezselyemzöld csomója 1 forint. A torma 12 forint, leves zöldség 2,50, gyökér 3-6 fo-

rint, a száraz bab 16-18 forint, aszalt szilva 14-16, egy kiló dióból 66 forint. A szilvalekvár 20 forint.

A baromfipiacon is bőséges volt a felhozatal úgy a szövetkezetek, mint az egyéni termelők részéről. A budapesti piacokon a baromfi ára 2-3 forinttal drágult, de a debreceni piacon nem emelkedtek az árak. A rántani való csirké kilóját 28, a tyúk kilóját 24 forinttal árusította a sárrétudvari Aranykalász. A piacon 7 mázsa rántani való csirkét hozott, kapkodták is a jó árut. A debreceni állami gazdaság rántani való csirkéből 6 mázsát adott a piacra hasonló áron, mint az Aranykalász. A debreceni Termelőszövetkezetek Önálló Közös vállalkozása 4 mázsa csirkével és tyúkkal gazdagította a piacot.

Az üvegházi paradicsomból és uborkából még nem került áru a debreceni piacra, Budapestre is kevés van és borsos az ára, egy kiló paradicsom 56 forint, uborka 48 forint, egy új karalábé 5 forint. Foga van még az idők, ritka még a primőr és drága csemege.

Az almavásárról szólva fordulatot kell beszámolni. Eddig Debrecenben volt 2-3 forinttal olcsóbb az alma, mint a budapesti piacokon, most Budapestre lett olcsóbb az áru és az ömlesztett szabolcsi almát már 2,60-ért árusítják. Itt általában 3 forint a kilónkénti ár.

Ferenc felkere deklőd is van.

Beszélgetés a divatról

— Ha a tervező konfekcióiparban dolgozik, figyelembe kell vennie néhány sajátosságot. Például azt, hogy más dolog a divat, és megint más az, mit viselünk. Hiába terveznénk divathóbortnak megfelelő, csekély hasznossági értékkel rendelkező ruhát, ha a mindennapok embere nem vásárolja. A közönség ugyanis csak részben fogadja el a divatirányzatokat, s elsősorban a kényelmet, a praktikusságot igényli. Ha valami csak divatos, de nem szép, nem praktikus, nagyon eltér az izlésnormáktól, nem vásárolják. Ha például bő, húzott, „cigányos” maxiruhát terveznénk, megfelelենék a legkorszerűbb divatirányzatnak. De ki venné meg? Bár meg kell mondanom, hogy kezdetben minden divatot kinevetnek. (Jó példa erre a nadrághosztium.) Ha azonban rájönnek, hogy kényelmes, hasznos, megszeretik és megvásárolják.

— Milyen modellt láthatunk?

— Ez a fazon az ingruhához hasonlít, sima vonalú ruha, díszítése a hímzés. Ezekről a modellekről elmondhatom, hogy több külföldi vevőnk tetszését megnyerte, köztük egy japán vevőnkét is. A napokban indult el Japánba egy ilyen ruhából álló kollektív. Természetesen nemcsak a külföldi üzletfeleket igyekszünk meglepni, hanem a belsőket is. Ebben a hónapban vizsgálunk a kereskedelmi szerek elé, szakmai bemutatóra öt ehhez hasonló modellt. Amennyiben megnyeri az illetékesek tetszését, hamarosan a hazai boltokban is meg lehet vásárolni.

— Miben különböznek ezek a modellek az eddigiektől?

— Világszerte megfigyelhető, hogy divat a folklór, a népi motívumok felhasználása. Hogy ruhaiparon kívül álló példát mondjak, a magyar beatzenében is dominálnak a magyar népzenei motívumok, vagy a magyar film élvonalának is sajátossága a folklórelemek hangsúlyozása. Nos a

ruházatban is egyre nagyobb szerepet kapnak az eddig is ismert vagy a nemrég felfedezett népi motívumok. A magyar népművészet világszerte ismert, természetes, hogy elemeinek felhasználása is számot tart az érdeklődésre.

— Most milyen modellekkel foglalkozik?

— Szinte minden időmet leköti a Szovjetunióba készülő, mintegy háromszáz darabból álló modell elkészítése. A ruhák legtöbbször délutáni ruha, nem gyűrődő selyemből mint alapanyagból. A mintákat az jellemzi, hogy egymás mellett alkalmazzuk a nagyfolt-mintákat és a vonalakat, egy anyagon belül.

— Melyek a szovjet piac speciális kívánalmai?

— A minden divattúlzást kerülő, egyszerű modellek, amelyek azért lépeket tartanak a divat fejlődésével. Szeretik az egyszín-nyomásos anyagot, amelyen maguk a motívumok adják a mintát.

— Hol mutatják be a vállalat termékeit a vevőknek?

— Általában részt veszünk a külföldi kiállításokon. Legutóbb például a bécsi és a lipcei kiállításon vettünk részt, tíz-tizenkét modellel. A közeljövőben a római, párizsi és leningrádi kiállításon jelenünk meg.

— A munkájáról kérdeznék. Mennyiben játszanak szerepet gazdasági szempontok a tervezőmunkában?

— A konfekcióipari jelleget tekintve természetes követelmény, hogy már a tervezés stádiumában figyelembe vegyünk a gazdasági szempontokat. A legkisebb gomb árát is figyelembe kell venni ahhoz, hogy a végtermék ára megfeleljen a vásárlók igényeinek. Ez sok esetben köti a kezünket, nem alkalmazhatunk olyan megoldást, amely magas árak-

hoz vezetne. Belföldre ez nem is nehéz, mert sok a kötött árformába tartozó anyag — bár növekszik a szabad árasok aránya —, de külföldi kollektív tervezésénél néha valutaszakértői szerepet kell betöltenünk a gazdaságos tervezés érdekében.

A gyártás anyagköltségének alakulása döntően az anyaghiányad megállapításától függ. Ezt a munkát végzi Bereczki Ferencné és Fehér Mihály.

— Hogyan állapítják meg az anyaghiányadot?

— Sablont kapunk a modelltől, és ennek alapján számítjuk ki. Lefektetjük a sablont, és megmérjük, mennyi anyag kell a ruha elkészítéséhez. A mérés legfeljebb 5–6 százalékkal térhet el.

— Fordult már elő olyan eset, hogy túlságosan szűkre szabták az anyaghiányadot, és emiatt a dolgozók zúgolódtak?

— Ritkán kerül sor erre, s akkor sem azért, mert mi mértünk túlságosan szűkre. Előfordul, hogy az anyag megrendelésénél nem veszik figyelembe, hogy kockás vagy sima anyagról van szó. Kockás anyag esetében nagyobb mennyiségű a felhasználás, mert nem mindegy, hol vágjuk el az anyagot. Bár általában többet szoktunk rendelni az anyagokból, mert mindig közbejöhethet valami, anyaghiba például, ami miatt többet kell felhasználni. Nyilván az üzletet nem lehet visszacsinálni, le kell gyártani a rendelt mennyiséget. Ha viszont esetleg kimarad valamennyi anyag, feldolgozzuk más célra.

— Milyen anyagból számítottak legutóbb anyaghiányadot?

— Rex női kabát anyagából, amely több színben, apró kockákkal adja a női kabátok alapanyagát. Ebből az anyagból készül a Natasa modell.

Göz József

A Debreceni Ruhagyárban

— Milyen lesz az idei divat? — kérdeztük dr. Gulyás Ferencné-től, a Debreceni Ruhagyár tervezőjétől, miután felkerestük a vállalatot, hogy legújabb termékeik iránt érdeklődjünk. Kiderült, hogy a kérdésnek több összetevője is van.

MUNKÁSARCOK

Társi Lajos építőgépkészelő

— Hát az órábre nem alacsony. — Nem mondhatom, hogy rossz az a tizenkét forint. Nem azzal van a hiba, hanem azzal, hogy most már 44 órázunk — mondta Társi Lajos, az ÉVM Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat építőgépkészelője.

— Korábban viszont azt panaszták, hogy sok az óra.

— Az akkor volt.

A vállalatnál tett szakmunkásvizsgát, előtte meg betanított munkás volt. Kiszállt szerelő, sorbajárja a munkahelyeket. Naponta 3–4 helyen van. Felvonókat, betonkeverőket szerelnek, javítanak.

— Láttam a múltkor egy ilyen szerelést. Nem valami veszélytelen. Ügyszólván a sima falon lógnak, hiszen maguknak nem építenek külön állványt.

— A mentőövre bízunk magunkat. És aztán tudja, úgy van az, hogy ezt a munkát nem minden ember bírja. Szervezetileg sem bírja mindenki. Van, aki szédül. Azt máshova kell helyezni. Más meg a szívével nincs rendben. Bennünket mindig nagyon alaposan megvizsgál az üzemorvos. Neki is nagy a felelőssége.

— Aztán meg a maguké.

— Na, szóval, itt van a probléma. Magassági pótlékok csak húsz méteren felül kapunk. És ha én húsz méter alatt esek le? Aki alaposan belegondol, az jól tudja, hogy húsz méter alatt is nagy lehet a baj.

— Én meg azt is tudom rólok, hogy téli, zord időben is a gép alá feküdnék szerelésnél. A munkájukat mindenki becsüli. Mindenki tudja, hogy a gép milyen hasznos segítő-társ. Mindössze három milliméteres szögvason állnak, amikor a felvonót szerelik.

— Értékesebb az ember, mint a gép...

— Társi elvtárs, ha oda kerülne a sor, itthagyná a munkahelyét?

— Nem én, kérem. Semmi pénzért sem hagynám itt.

— Ezért meg külön is nagy becsületet érdemel.

S. Gy.

Igényesség a brigádmozgalomban

A szocialista brigádok száma az elmúlt években szinte ugrásszerűen növekedett, több ezer kollektíva nyerte el a szocialista cím különböző fokozatait, kapott brigádkitüntetések. A vállalatok és felsőbb szervek számára is tetszetős volt a számszerű növekedés, örültek annak a ténynek, hogy az ösztönözési létszámban igen kedvező a mozgalomban részt vevők aránya. Ez a törekvés helyes is volt mindaddig, amíg nem fenyegetett a formalitás veszélye. Jó néhány kollektíva méltatlanul kapta meg, illetve viselte a címeket, a kitüntetések, olyanok, melyek nem teljesítették a vállalásokat, magatartásukkal sem szolgáltattak rá a szocialista jelzőre. A statisztikai arány kedvező mutatója miatt azonban nem értékelték, bírálták szigorúan ezeket a csoportokat. Igaz, a brigádmozgalomban a részvétel önkéntes: senkit sem lehet arra kényszeríteni, hogy brigádtagnak pluszmunkát végezzen, többfeladatokat teljesítsen. Örülni lehet valóban annak, ha valaki erre vállalkozik, hiszen a napi nehéz munka után végzett társadalmi tevékenység, vagy éppen a munkaidőben kifejtett nagyobb erőfeszítés mindenképpen dicséretet érdemel.

Ha azonban egy kollektíva vállalja mindezt, ha tagjai azzal a nemes céllal alkotnak brigádot, hogy kötelességüknek többet tegyenek egymásért és az országért, becsületbeli kötelességüknek kell tartaniuk, hogy a vállalt feladatoknak eleget tegyenek. Különösebb értelme nincs annak, hogy egy kollektíva csak azért létezzon, mert ezzel kedvezőbb a statisztikai kép, s az is visszatetsző, ha a brigádnapi alaposabb tanulmányozása során kiderül: a beírt adatok hamisak, széptízik a valóságot. Erre semmi szükség sincs. Szükség van viszont a meglévő brigádok továbbberősítésére, a brigádtévékenység céltudatosabbá, tartalmasabbá tételére.

A SZOT és a Minisztertanács 1970. januári határozata is ezt célozza. Ez évben a brigádok nagyobb

anyagi és erkölcsi megbecsülésben részesülnek, a vállalatok nagyobb gondot fordítanak megfelelő ösztönzési rendszerek kidolgozására. A szocialista kollektívák többet kapnak hasznos tevékenységükért, ugyanakkor többet is várnak tőlük. A most készülő kollektív szerzők már tükrözik ezt: a munkaverseny, a brigádmozgalom legjobbjait a kitüntetésekkel pénzzutalmat is kapnak, s az erkölcsi elismerés fokozódása is kifejeződik „a vállalat kiváló brigádjá”, „a szakma kiváló brigádjá” és más kitüntető címekben. Természetesen a brigádmunka értékelése is szigorúbb lesz: csak azok a kollektívák számíthatnak anyagi és erkölcsi elismerésre, melyek „tesznek valamit az asztalra”, melyeknél valóban kimutatható tevékenységük eredménye, értéke, társadalmi hasznossága.

A brigádmozgalom tehát eljut abba a stádiumba, ahol már a mennyiségi változást minőségi változás váltja fel.

Ha még nem is általános érvényesül, de már Hajdú-Biharban is jelentkezik az igényesség a szocialista kollektívák iránt. A Hajdú-Bihar megyei Állami Építőipari Vállalat szocialistabrigád-vezetőinek értekezletén — a vállalat történetében először — jelentették be, hogy a feltételek kirívóan nem teljesítése miatt 15 brigádtól megvonták a szocialista címet, kizárták őket a versenytől. Bármennyire sajnálatos is ez az eset, a jövőben bizonyára a brigádmozgalom javát szolgálja. Ez az intézkedés nyilván nem népszerű, s bizonyára nem volt könnyű elhatározni. A határozatot azonban senki sem ellenezte, és ez azt bizonyítja, a szocialista jelzést méltán viselő kollektívák is helyesnek tartják a fejlődés érdekében. A részvétel valóban nem kötelező a munkaversenyben, a brigádmozgalomban: akik azonban vállalják a feltételek teljesítését, de nem tesznek semmit megvalósításukért — nem érdemlik meg a megtisztelő címet.

V. M.

SZABADEGYETEM 1945-BEN

— A NÉPMŰVELÉS KEZDETEI A FELSZABADULÁS UTÁN —

1945. január 1-én zajlott le a felszabadulás utáni első népművelési rendezvény Debrecenben — a Szociáldemokrata Párt kulturáldélelőltje. „A néper és szabadságról” című műsor keretében Petőfi, Ady és József Attila verseit szavalták, s előadások hangzottak el a három költőről. Az egykorú híradás szerint a közönség „nagy odaadással hallgatta” a szép verseket és az „érdekes, színes ismeretterjesztő tanulmányokat”. A tudósító így fejezte be cikkét: „Reméljük, hogy a munkásnevelés terén szép kezdeményezést jelentő kultúrdélelőltöt mihamarabb hasonló fogják követni.”

Követek is. Az Ady Társaság, amelyet a roppant agilis elnök, Juhász Géza irányított, már január 28-án irodalmi matiné rendezett, Ady Endre halálának 26. évfordulója alkalmából. Aktivizálódtak a pártok és az irányításuk alatt álló különböző ifjúsági szervezetek is. Felismerték, hogy a tömegek befolyásolásának fontos, hatékony eszköze lehet a kultúra terjesztése, a népművelés. A Kisgazdapárt viszonylag később vette ezt észre, hiszen csak május 27-én rendezték első kultúrmatinéjét „Magas művészet — népi művészet” címen. Ugyanakkor a MADISZ június 29-én már az ötödik kultúrdélelőltjét tartotta. A matiné társadalmilag irodalmi és zenei jellegűek voltak. Rendszerint egy ismeretterjesztő előadás vezette be a műsort, utána verseket (néha novellákat) mondtak el, zene- és énekszámokat, esetleg népi táncokat mutattak be — általában hívatásos művészek, ritkábban műkedvelők.

Az ifjúsági szervezetek voltak a motorjai a kibontakozó műkedvelő mozgalomnak is. Egymás után alakították a műkedvelő művészeti csoportokat, amelyek aztán felleptek a kulturális rendezvényeken, esetleg önálló műsorokat is adtak. Tevékenységük különösen az év második felében vált élelénk.

Az első félév — sőt az egész esztendő — legjelentősebb népművelési rendezvénye a szabadegyetem többnapos előadásorozata volt, amely — mint látni fogjuk — politikai szempontból is kiemelkedő eseménynek bizonyult. A szervezőmunka már február elején megindult — Juhász Géza tankerületi főigazgatónak, az Ady Társaság elnökének kezdeményezésére és irányításával. Önálló titkárságot állítottak fel, s a szervezés munkájába bekapcsolódott a MADISZ is, amely a szabadegyetem ügyét magának tekintette. Az irodalmi és művészeti előadások rendezését az Ady Társaság vállalta. A szabadegyetem célját így fogalmazták meg: „... a mai változott viszonyoknak megfelelően azoknak a tudományágaknak a művelése, amelyeket az elnyomatás ideje alatt fejleszteni nem lehetett. Majdnem minden előadás az aktualitásba kapcsolódik és a ma életét problémáinak fogalmi tisztázását célozza”. A hírlapi tudósításokból egyértelműen kitűnik, hogy a szabadegyetem teljesítette a kitűzött feladatot. Az érdeklődéssel várt előadásorozat tematikailag sokszínű volt; magas színvonalú, haladó szellemű előadások hangzottak el időszórú, sokakat érdeklő problémákról, állandóan nagy létszámú közönség előtt. A szervezők kihasználták azt a rendkívüli alkalmat,

hogy Debrecen az ország ideiglenes fővárosa, szellemi központja volt, és kitűnő előadógárdát nyertek meg a szabadegyetem számára: vezető politikusokat, a moszkvai emigrációból hazatért írókat és tudósokat, a városban tartózkodó művészeket és természetesen a debreceni kulturális és politikai élet kiemelkedő egyéniségeit.

Az első előadást Veres Péter tartotta, február 20-án. A földreformról beszélt, amely a legfontosabb gazdasági és politikai kérdés volt akkoriban. Három nap múlva Andics Erzsébet „Munkásosztály és nemzet” című előadására került sor. A marxista történelem a hazafiság reakciós és szocialista felfogását, az internacionalizmus és a nacionalizmus lényegét magyarázta el. Ezután február 27-én Hernádi-Heimlich Lajos zongoraművész következett. Chopin forradalmi zenéjéről beszélt, a mondanivalóját ő maga illusztrálta, zongorán bemutatott zeneszámokkal.

Zsűfőlégi meglét: a terem Rudas László március 2-i előadásán. „Tudományos világnézet” címen a dialektikus materializmus alapfogalmait ismertette, és gyakorlati alkalmazásukat a közelmúlt eseményeiből vett példákkal szemléltette. A közérthető, hangulatos filozófiai előadás tetszett a közönségnek, és amikor Rudas László a történelmi materializmusról — március 9-én —, majd a szükségszerűség és a szabadság problémájáról — március 16-án — beszélt, ismét sokan elmentek meghallgatni.

Március 4-én rendkívüli előadást rendeztek, rendkívüli sikerrel. Balogh István miniszterelnökségi államtitkár számolt be moszkvai utazásának élményeiről. A beszámolót olyan nagy érdeklődéssel várták a debreceniek, hogy az Aranybika szálló dísztermében kellett megrendezni vasárnap délután. Még így is voltak, akiknek csak a folyosón jutott hely. A kisgazdapárti politikus — aki „civilben” katolikus pap volt — a fegyverszüneti küldöttség tagjaként járt a szovjet fővárosban. Senki sem „vádolhatta”, hogy túlzott rokonszenvvel viseltetik a Szovjetunió iránt. Eppen ezért voltak annyira kíváncsiak előadására. Balogh István elismeréssel nyilatkozott moszkvai tapasztalatairól, a „kálvinista Róma” lakóit bizonyára megnyugtatta, hogy egy pap szájából hallhatják a Szovjetunióban teljes a vallásszabadság.

Az óriási sikerű élménybeszámoló még napokig vitakozt a debreceniek. Közben március 6-án újabb előadás volt a szabadegyetemen. Papp Antal újságíró tartotta a filmművészetről. Ezután két történelmi téma következett. Március 13-ára „1948” címmel Révai József előadását hirdették. „A Debreceni Szabad Egyetem ezzel... kívánja megünnepegni a szabadság, a tudomány szabadságának ünnepeit” — írta a Néplap. Ismét telt ház gyűlt össze az Aranybika termében, s zűgő taps köszöntötte Révait, aki az igazi 1848-49-et mutatta be: a szabadságharc mellett a polgári forradalmat is, a köznemesi vezetés mellett a pesti nép szerepét is. Egy héttel később Molnár Erik beszélt a magyar történetírás hamisításairól.

Március 23-án ismét a Szovjetunióról volt szó a szabadegyetemen. Gergely Sándor író „A mai szovjet falu” címen tartott előadást az orosz parasztok éle-

téről, majd kérdésekre is válaszolt. Március 30-án Benedek András, a Csokonai Színház új dramaturgja volt az előadó, a témája pedig „A modern dráma”. Április 6-án immár másodszer állt a hallgatóság elé Andics Erzsébet. Ezúttal a „Munkásosztály és háború” című előadását mondta el.

Juhász Géza, a szabadegyetem szellemi atyja csak április 13-án tartotta meg első előadását. Valószínűleg úgy gondolkodott, hogy előbb hadd kerüljenek sorra azok, akik nem Debrecenben élnek, s csak addig maradnak a városban, amíg a kormány itt székel. Nos, április 7. és 12. között az Ideiglenes Nemzeti Kormány felkötöztet Budapestre, s vele tartottak a pártok országos vezetőseinek Debrecenben tartózkodó tagjai, a budapesti tudósok, újságírók, írók és művészek is. A szabadegyetem szervezőinek most már helyi előadókról kellett gondoskodni. Így aztán Juhász Géza is megtarthatta előadását — amely egyébként a sorozat előzetes programjában is szerepelt — „Az értelmiség feladatai a demokratikus Magyarországon” címen. Főként a régi értelmiség nyugatimadatról, a szabadság-önfegyelm-demokrácia összefüggéseiről beszélt, s arról, hogy a felszabadulás előtt milyen kevés szegényparaszttal tanult. Az új, demokratikus rend egyik fő feladata: „Az iskolát ki kell tárnai a legszegényebbek előtt...”

A kormány elköltözése is oka lehetett, bár a titkárság technikai akadályokra hivatkozott, hogy a szabadegyetemen április második felében szüneteljen az előadások. Csak május 4-én indult meg újra a sorozat, amikor dr. Eröss János szabolcsi főispán (később miniszter) beszélt a magyar történelem legutóbbi huszonöt esztendejéről. Ezenkívül még három előadást rendeztek a szabadegyetemen. Május 18-án — tehát újabb kéthetes szünet után — Juhász Nagy Sándor, az 1918-as polgári demokratikus forradalom igazságügy-minisztere volt az előadó, aki az általa is utópisztikusnak tartott „világállam” megvalósulásának tényezőit, feltételeit és lépcsőfokait ismertette. Egy hét múlva a neves atomfizikust, Szalay Sándort hallhatta a közönség. „Természettudomány és ember” című előadását vita követte. Június 8-án hangzott el a sorozat záróelőadása. Juhász Géza „Szellemi tisztogatás” címen számolt be a szabadegyetem működéséről, és arról, hogy milyen szerepet játszott a szellemi tisztáltság elősegítésében.

A szabadegyetem eredményesen zárult. Az előadásokat nagy várakozás előzte meg, és általában sikerrel zajlottak le. A sorozat elsősorban ismeretterjesztő funkciót töltött be — különösen értékesek és politikailag is nagy jelentőségűek voltak azok az előadások, amelyek a Szovjetunió és a marxista filozófia alapjainak megismertetését tűzte ki célul. Az ismeretterjesztés mellett a szabadegyetem jelentősen hozzájárult a hallgatóság világnézeti neveléséhez és politikai felvilágosításához is. Ezért vált az előadásorozat a felszabadult Debrecen kulturális életének egyik jelentős eseményévé, az új alapokon szerveződő népművelés első kiemelkedő sikerévé.

Bényei Miklós

HAVAS ERVIN:

Négy soros versek

HA ELHAGYNAK

Ha elhagynál, mint pikkelyek
Benőné testem a hiányod.
Ha elhagynálak, időtlenség
Mérné meg az öled kitérőd.

HÁROM

Három halott fűrdik
A folyó vizében
Három asszony táncol
Talpig feketében

SZÓLJ

Fűveken elterülni
Bodzával takarózni
Bombával, késsel ölni
Bunkerben vakarózni

REKVIEM

Egy fogam ismét kitörött
Testem szerény munkása
Rekviemmel búcsúztatom
Nem az ő árulása

ISTENEK

A patkánynak patkány az istene
A kotlós-buddha két szárnyon lebeg
Köppél nagyot a bérhittérítőre
Ki naponta nyújt új istent neked

KRIMI

A kerítésen besurrant a hold
Az agbordákba ezüst kést döfött
Leborulva gyászolt a számfűt
Összesűgtak az örökösök

Ne félj

Ne félj kicsi Lu, nem halt meg apád,
Csak felütötte az éj sátorát,
Csak elvette a leopárd szemét,
És nesztelen, mint tigris, hogyha lép.
Tudod kicsi Lu, már ilyen az ember
Ha hátán ég a dzsungel-marta sebhely.
De te csak várj lián-ruhás apádra,
Mint rizs a vízre, aratók a nyárra,
Nem halt meg ő, csak szélbe öltözött.
Melegíti bivalyok szusszanása.

Család

Négyen vagyunk már, kerekedtünk,
Medencénkben fényesedtünk,
Sima és kerek a mellünk,
Agyékunkból sokasodtunk.

Kétféle szerelem köt meg,
Allunk bevégezetlen.
Jófejta halál vesz ölbé,
Mélye kimerítetlen.

CSORBA ANTAL:

Szárny nélkül

A fiú, aki valahonnan a fák közül bújt a „prérre”, a gyepszélről figyelte a Góbét, a kézen fogott sást, a lebbenő pillangót, ahogy szárnyvegeit tartva, hajózó ruhában futott vele a fiúk a feszülő kötél után. A fiúk elmaradtak mellőle; — egy pillanatra még a földön kocogott, rohant, majd erős szárnyakkal a fák fölé szökött, a rét fölé, a sávargók fölé.

Akik a földön maradtak, fölnéztek rá: értőn, vágyva, hittél, de nem látták elérhetetlennek.

Először az anyja karjából nézett így az égre a fiú. Később azt mondta vasárnaponként az anyjának, hogy templomba megy. Az anyja nem tudta, hogy a gyülekezet szárnyra kelve mondja a miatyánkot — például akkor, ha híret veszik, hogy délutánra egy kis zivatart küld az Úristen. A pilóták szívesen bízták meg próbált feladatokkal. A szemén, a lelkesedésén látszott, hogy mit vár a szelgálatiért. Dehát repülni nem vihették.

Ha azt hallotta, hogy repülni jó, hogy repülni szórakozás, értetlenül bámulta a beszélőt. Hítte, hogy nemcsak ennyi, neki nem. Neki több lesz.

Pihetollú madárfiókák hisznek így leendő szárnyaikban.

Arra várt, arra készült, hogy tizennyéves legyen. A születésnapján repülőorvosi vizsgára ment. Boldogan várakozott a rende-

lők előtt. A belgyógyász mondta meg neki, hogy szívgyengeség miatt alkalmatlan.

Ezért állt most a gyepszélen. Nem akarta, hogy sajnálkzva nézzenek rá, nem akart ott lenni, amikor tudomásul veszik, hogy csalódtak a hozzáfűzött reményekben. Úgy érezte, szígyenlené ezért magát, és nem tudná magyarázni, hogy mit keres itt.

Nem messzire tőle, járó motorral egy Tréner-típusú iskolagép állt. A légszűrőszélől földre hajolt a fiú a szárnyak alatt. Ritka dolog egy Tréner ezen a prérin. Motorral itt csak a vontatógépek repülnek, a Kánya és a PO-2.

Arra gondolt, hogy gázadásnál a gép mögött is elfeküdne a fiú. Olyankor biztosan ő sem tudna talpon maradni. Nagy gázt kéne adni, nagy gázt... Akkor a gép megindulna, végigvágatna a prérin, egy kicsit elemelkedhetne vele a talajtól. Ha ő most egy picit gázt adna... Egy kicsit elképzelné magának, hogy kört repül a hegyek fölött. Úgy osont a géphez, hogy ne láthassa senki.

Már ezerszer lépett szárnytetőre pilótás mozdulattal, most ezeregyedszer reszketett a térde. Mindent jól ismert, amit maga körül látott. Tízéves volt, amikor megszerezte a repülés tankönyveit. Nem tanulva, érdeklődve olvasott. Gyakorlott pilótaként ült most a műszerek közé. Amint tanult, azt felhasználta ábrándjaihoz. Ilyenkor a keze is mozdult, érezte a kormányerőt, észrevette, ha csűrés

közben kissé jobban belelépett a kelleténél. Szabályos iskolakoröket repült, figyelembe vette a szélirányt és nemcsak tudta, de érzékelte is, ha hibázott. Egyre kevesebb hibát vétett, biztosra vette, hogy már tud repülni. Elképesztette a növendékeket és oktatókat, ha a repülésről beszélt. Az ábránd szárnyain szerzett tapasztalata azonos volt a valósággal!

Hallgatta a dörmögő motort, és nem is vette észre, hogy keze mozdul a gépkarón. Nem érti teljesen, hogy a botkormány most igazi, a mozdulatok annyira ismerősen hatnak. Pontosan így lődült alatta a föld, egy másik valóságához, az ábrándjaiban is.

Ha nem álltak volna eléje a kifutóra, szerelme hancúrozva teljesülhet az éggel; — de megállították. Még dübörgött benne az izgotottság, amikor kilépett a szárnyra. Szerette volna haragudni valamiért azokra, akik körülállták, jól esett volna az is, ha kiabálnak vele. Akkor nem kellene így szemtől szembe szígyenkeznie maga miatt, talán az is eljutna a tudatáig, hogy mit mondanak. Nem értette, hogy mit mondtak, menjene vagy maradjon, csak akkor tudta meg, hogy elmelett, ha akar, amikor a pilóta beült a Trénerbe, hogy helyére vigye.

Elment. Senki sem látta többé a reptéren. Egy évig minden megszerzett fillérléte léggömbökre költötte. Anyja, szegény, azt hitte, hogy a fia megszaporodott. Nagyon nézett, amikor egy vasárnapi hajnalon a fiú fogta a két nagy papírdobozt az ezernyi léggömbbel, egy napra való zsiros kenyeret kért, és taxival vitette el magát valahova. Csak annyit mondott, hogy kirándulni megy, és a lufballonokkal terve van. Szokatlanul vidám volt, ilyen kedvesen nem is látott még ekkora gyereket hízlelni.

A reggel az erdő tisztásán talált rá. Léggömböket töltött, és hosszú spárgával enged-

te őket az ég magaságáig. A spárga másik végét felcsatolt, saját készítésű hevederéhez kötötte. Százával lebegtek feje fölött a megtöltött léggömbök. Kapkodó, reszkető kezekkel kötötte a csomókat, s mindannyiszor felnézett minden gömb után. Elmúlt dél, Ekkorra, ha lépni próbált, ugrás lett belőle. Azután a sokszínű, óriás szöflőrt már vitte volna. Szerette volna elérni valahogy a zsiros kenyeret, hogy magával vigye, de a pánnya, amivel a gázpalackhoz kötötte magát, nem ért odáig. Még egyszer körülnézett, és elhatározta, hogy a fákat fogja nézni addig, amíg csak egy levél lesz fölötte, azután visszahát a tisztásra, és azt mondja majd, hogy naná, sikerült! Ezt feltétlenül kinyilatkoztatja majd, így hitelesíti a start sikerét. Egyszer azt is elhatározta, hogy ha majd a halálán lesz, megmondja magának, hogy ennyi és ennyi ideig élt. Az lesz az utolsó gondolata.

Ollójával elvágta a pánnyát. A győztes isten diadalával szállt az erdő fölött, a város fölé. Ezer méterről nézett le a városra. Kétezer nélfázi kezdett, és ollójával elvágott néhány zsinórt, hogy az emelkedést megszüntesse. A zsinokok azonban lógva maradtak az orra előtt. Rádöbbsent, hogy hiába vagdalózik, az ezernyi zsinór között nem ismeri ki magát, hiába vágja el a spárgát, a léggömbök nem tudnak elszabadulni azoktól, amelyek körülötte kötve maradtak. Lehetetlen kitalálni, hogy melyik zsinórok vezetnek a fűrt széléhez. Már nem vághat el több zsinórt, mert ha jön a szél, kifújja majd az elszabadított gömböket a többi közül. Nem ijedt meg, csak várta a szelet. Nem is félt. Körülötte röpködtek az ábrándjai.

Segít, ha jön a szél, a szellőkés, ha szél, ha jön... De szélsend volt.

Nem tudta már, hogy a sztratoszférában fúj a szél.

A film moziiban elején is csolatos dáiul szája érdek zánk a Miért Lesz-e Megjavu tanában ra kerül (a pont met ír h vancsian ról hall Nemre

A könyv

ben lehet zottságv vétel zseffel, jével. El a kérdés tást kér ról. Miv került s kintése hozatal — A közül k Zanussi kezete. legizgalm nyítja a analizálj tás-válto gyar köz az ízig készült nye (Ev munkája nak és a nek ál Checinsk krimijét, válaszol felszabad dokument szöntötte között c zók is lá tel Ta me — Az toznak. Je Zarus

MOZIMŰSOR-1970

A filmszezon ősszel kezdődik, a mozi barátok azonban lyentájt, év elején is felteszik a műsorról kapcsolatos kérdéseket. 1970-ben például számtalan filmkedvelő firtatja érdeklődéssel: Mikor jut el hozzánk a *Satyricon*, Fellini új műve? Miért nem játszunk Chaplint? Lesz-e western a hazai mozikban? Megjavul-e a program, amely mostanában eléggé szürke? Bemutatásra kerül-e a... meg a... meg a... (a pontok helyére tucatnyi címet írhatnánk: sokan várnak kíváncsian egy-egy alkotásra, melyről hallottak vagy olvastak).

Nemrégiben abban a szerencsés-

gondosan válogatni, igényesen szelektálni, tehát a szocialista műsorpolitika kialakított ösvényein haladni. Szeretnénk egészséges egyensúlyt teremteni tartalmas élmény és könnyed kikapcsolódást biztosító szórakozás, ha úgy tetszik, művészi és komerszfilmek között. Az a szándékunk, hogy a lehetőséghez mérten növeljük a jó értelemben vett „közönségfilmek” számát, vagyis bízunk benne, hogy a hazai és külföldi produkciók jó része széles körben sikert arat.

— Melyek az év kiemelkedő jelentőségű bemutatói? — Évi programmal még nem

Az arc (Zolnay Pál) és *Az ítélet* (Kósa Ferenc) című új magyar filmeket. Közvéleményünk mind-egyikről tud már, hiszen a sajtó, a rádió és a televízió megkülönböztetett figyelemben részesítette ezeket az alkotásokat. Okkal, ugyanis e művek a legjobb magyar hagyományokat folytatják, s a közélet, a történelem egyetemes érvényű konfliktusait jelenítik meg. A népi demokratikus filmek mezonyében is akad néhány inyeneknek való csemege. Izelítőnek három cím: Sztójánov: *Madarak és agarak* (bolgár), Wajda: *Légyfogó* (lengyel), Kachyna: *Különös úr* (csehszlovák). Értékes film továbbá Bo Widerberg *Elvira Madigan*-ja (a múlt században játszódó, romantikus történetet a svédok készítették); szokatlan és megrázó *A dísznév éve* című amerikai dokumentumfilm a vietnámi szennyes háborúról.

— Távlati tervek?

— Megvettük Ingmar Bergman *Ritus* című alkotását; vetíteni fogjuk Godard *Alphaville*-jét. Az irodalom barátai feltehetően örülnek *A homok asszonyának*; Abe Kobo regényének adaptációja megragadó filmköltemény. Gérard Pires különös című *Erotissimo*-ja szatirikus komédia — sok gúnnyal és frivol ötlettel.

— Nézzünk most néhány kényesebb kérdést! Mikor lesz Chaplin-film a magyar mozikban? Bemutatjuk-e a *Satyricon*-t?

— A kérdések nem kényesek. Könnyű válaszolni rájuk, bár a vá-

Roger Moore a moziban is... (Az Angyal vérbosszúja)

western már idén moziba kerül. Így *A hét nagyszerű* (több népi demokráciában játszották nagy sikerrel) és *A nagy föld* (Gregory Peckel a főszerepben). S ha már a szórakoztató filmeknél tartunk, hadd mondjam el, hogy jó néhány sláger vár bemutatásra. Többek között *A Jöttem, láttam, lőttem* című mulatságos westernparódia, az *Ó, az a csodálatos háború* című zenés vígjáték az első világháborúról, a *By*,

A felszabadulás ünnepén jelenik meg a *Szemtől szembe*, Várkonyi Zoltán új alkotása. Latinovits Zoltán és Szirtes Ádám kettőse

ben lehetett részem, hogy egy bizottságban dolgozhattam a filmátvitel irányítójával, Adorján Józseffel, a MOKÉP főosztályvezetőjével. Elhatároztam: felteszem neki a kérdéseket, s egyúttal tájékoztatást kérek tőle 1970. moziműsoráról. Mivel az interjúra Varsóban került sor, az ottani termék megtekintése után, először a lengyel behozatal felől érdeklődtem.

— A megvásárolt lengyel filmek közül kiemelkedik az elsőfilmes Zanussi drámája, *A kristály szerkezete*. A kamaradráma napjaink legizgalmasabb konfliktusaira irányítja a figyelmet, s meggyőzően analizálja az értelmiség magatartás-változásait. Remélhetően a magyar közönségnek is tetszeni fog ez az izig-vérig modern eszközökkel készült lélekrajz. *A Vörös berkenye* (Ewa és Czeslaw Petelski munkája) a fasizmus elleni harcoknak és a lengyel hősök küzdelmeinek állít emléket. Bemutatjuk Checinski fordulatot és frappáns krimijét, amely a *Csak a halott válaszolhat* címet viseli. A lengyel felszabadulás jubileumát néhány dokumentumfilm és összeállítás köszöntötte; a *Szeptember és május között* című krónikát a magyar nézők is láthatják majd.

— Változnak-e a filmátvitel elvei ebben az évben?

Tartogat-e meglepetéseket a mozi repertoár?

— Az elvek lényegében nem változnak. Továbbra is igyekszünk

Rövidesen a közönség elé kerül Bacsó Péter filmje, *A tanú* (Both Béla jelenete)

szolgálhatok. Ezt csak nagy kontúrokban tervezzük meg előre, hiszen — hogy egyebet ne említsek — az őszi évad magyar filmjeivel még csak ezután vonulnak műterembe a rendezők. Attól is sok függ, milyen külföldi filmek megvásárlása mellett dönt piacutató csoportunk s számos átvételi bizottságunk. Jelenleg felévi műsorterv szerepel a tarsolyunkban; ebből kiemelném a *Szemtől szembe* (Várkonyi Zoltán),

lasz — sajnos — nem kedvező. A Chaplin-filmeknek olyan horribilis az árak, hogy tárgyalási alapnak sem fogadhatjuk el. A *Satyricon* még nem láttuk. Ez az alkotás is meglehetősen drága, ám ha a filmet hazai bemutatásra alkalmasnak ítéljük, bizonyára megvásároljuk, csakúgy, mint az olasz művész többi alkotását. Lehetséges, hogy mindez csak idő kérdése. Hogy példát is említsék: Kubrick *Spartacus* című „szuperfilmjét” évekig nem tudtuk megvenni, mert a forgalmazó cég irreális árakat szabott. Most csökkent a vétel összege; a *Spartacus* hamarosan a magyar közönség elé kerül. Van még néhány film, melyre — hasonló okok miatt — egyelőre hiába áhítunk. Címeiket mondjak? Tessék. *West Side Story*. *Bolond, bolond, bolond világ*. *Híd a Kwai folyó felett*. Mindegyikre átvételi határozat van. Pénzünk egyikre sincs.

— Mi a helyzet a western körül?

— A vadnyugati filmeket mostanáig „persona non grata”-nak tekintettük. Álláspontunkat felülvizsgáltuk, s úgy találtuk, hogy túl szigorúak voltunk. Megkegyelmezzünk a műfajnak; két-három jó

By, *Barbara* című francia bűnügyi história, *Az Angyal vérbosszúja* (főszerepben az ellenállhatatlan Roger Moore). Talán ennyi elég is izelítőnek...

— Befejezésül egy olyan kérdést szeretnék feltenni, mely a művészműzok jövőjével kapcsolatos. Szándékozna-e tenni valamit annak érdekében, hogy a művészműzok műsorellátása megjavuljon?

— Igen. Foglalkozunk a gondolatokkal, hogy vásárolunk néhány „nehéz” alkotást, melyek forgalmazása csak a hazai művészműzok hálózatban elképzelhető. Így a műsorgondokat is enyhítenénk, másrészt számos adósságot törleszthetnénk. Ezt az elképzelést azonban csak gondos mérlegelés és tárgyalás után realizálhatjuk.

A tervek ígéretesek. A címek csábítóak. A moziműsor jobbnak ígérkezik, mint 1969-ben volt. Lehet, hogy a közönség is „jobb” lesz s nagyobb figyelemmel tünteti ki a filmszínházakat, mint korábban?

(v. j.)

A vásártér nem közönséges tér

A Hajdú-Bihari Napló március 1-i számában Kovácsvölgyi Sándor észrevételeket fűz a lapban február 8-án „Kalandozás Debrecen térségében” címmel megjelent cikkéhez. Örülök, hogy a lényegben „tartósan egyetért” velem, arról azonban már vitatkoznom kell, amiben különbözik a nézetünk.

Helyesírási kérdésekről van szó. Ezek közül az egyik könnyen elintézhető, mert az általa helyesnek tartott *Külső Vásár tér* alak egyszerűen téves analógia. A Magyar Helyesírási Szabályainak 248. pontjában megfogalmazott szabály, hogy a terek nevében a *tér* szót kisbetűvel kezdve különírjuk a név első tagjától, természetesen érvényes. Itt azonban adva van a *vásártér* elnevezés; ez az Ertelmező Szótár meghatározása szerint valamely közönséges, városban azt a nagyobb, a célnak megfelelően kialakított terület jelöli, amelyen a vásárokat tartják. A *Külső vásártér* valóban erre a célra szolgált még az 1920-as években is. Nem arról van tehát szó, hogy Debrecenben volt egy Belső Vásár és egy Külső Vásár, amint azt a Kovácsvölgyi-féle alakból következtetni lehetne, hanem arról, hogy az egy-egy közönséges városi vásároknak volt egy kintebb eső vásártere is. Márpedig a *vásártér* szót a szabályzat szerint egybe kell írni; a Külső Vásár tér alak mindenképpen tarthatatlan, ilyen okoskodással eljutnánk a *Dísznév Vásár tér*, sőt a *Hód Mező Vásár hely formához*. (Arról most nem is beszélek, hogy az Idegenforgalmi Hivatal városnévképzés a *Külsővásártér utca* igazán cifra alak díszleg, ha rövidítve is.)

A helyesírási szabályzat egyes pontjaira hivatkozva Kovácsvölgyi Sándor konzervatívnak véli azt a nézetemet, hogy a *Zöld fa utca* alak helytelen, sőt kifogásolja az *Egymalom utca* nevének első tagjában is az egybeírás.

Fejtegetéseivel szemben én egyetlen tekintélyi érvet hozok fel: Kálmán Béla professzort, akinek „A nevek világa” című pompás könyvében minden megrovás nélkül fordulnak elő többek között az Aranykéz utca, Fehérhajú utca és Bécsikapu tér alakok, nem is szólva az olyan dülönevek tömegéről, mint a Laposkert, Kerekbük vagy a Balogfa községnevről.

Kálmán professzor írja: „Ha egy kis facsoportot egy közösség elnevez három fá-nak, az még lehet köznévi, a facsoport alkalmi megnevezése. Ha azonban a három fa elpusztul vagy erdőcske lesz belőle, és továbbra is *Háromfa* marad a terület neve, akkor már ez mindenképpen tulajdonnév.”

Kipusztulhattak tehát azok a zsengén zöldellő fák, amelyekről a Zöldfa utcát egykor elnevezték, és hiába sincs már nyoma sem annak az egy, két és öt szárazmalomnak, amelyeknek az emléket az Egymalom, Kétmalom és Ötmalom utcák hangulattal telítetten őrzik, ezek és a hozzájuk hasonló utcanevek ebben az alakban helyesek.

Persze abban igaz van Kovácsvölgyi Sándornak, hogy a Jánosvitéz utca alakok kiirtandók, de ez nem elvi kérdés, hanem tudatlanság vagy tudátlanság. (Az viszont érdekel, hogy mi indokolja az általa helyesbített János Vitéz alakban a *vitéz* nagy kezdőbetűs írását.)

Azt hiszem, hogy a nézeteknek a nyilvánosság előtti ez a megvitatása is indokolja az általam felvetett gondolat megvalósításának fontosságát: teremtsünk rendet végre Debrecen utcanevei között az arra hivatott történészek és nyelvészek közreműködésével.

Béber László

Jelenet a *Kristály szerkezete* című lengyel filmből. Rendezte: Zanussi. A két főszereplő: Mysiowicz és Zarnecki

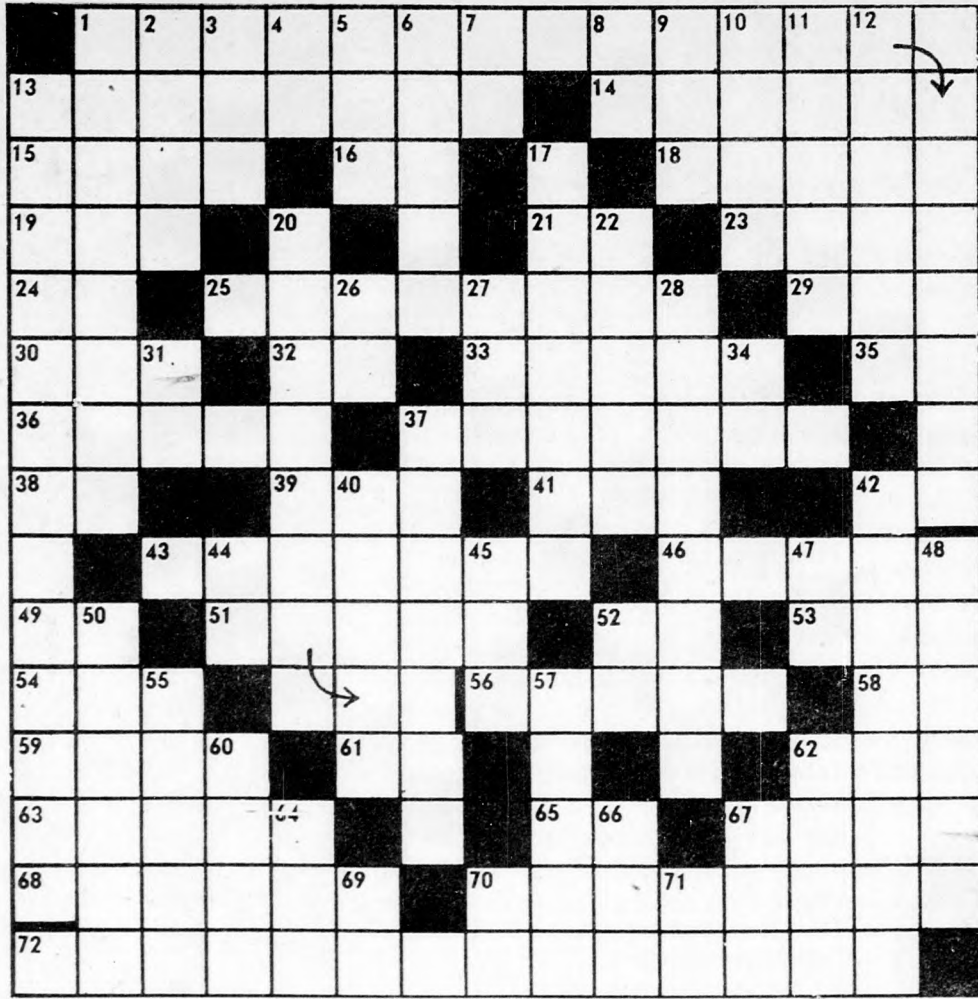

KERESZTREJTVÉNY

Szovjet-magyar kapcsolatok a felszabadulás előtt

VIZSZINTES: 1. Unnepélyes külsőségek között érkeztek Budapestre 1940 tavaszán a szovjet kormány ajándékaként. 13. Népmesében szereplő képzőművészeti mű. 14. A földszintre szállít. 15. Frissít. 16. Kettősbetű. 18. Hibás tévé. 19. Régi építmény. 21. Határrag. 23. Poéma. 24. Létezik. 25. A magyar viselet volt ilyen. 29. ZIZ. 30. Kén és itterbium. 32. Német személyes névmás. 33. Az OTP fizeti. 35. Urmérték rövidítése. 36. ... vesz (rossz néven vesz). 37. Mesterséges gyanta. 38. Saját kezével. 39. ... es Salaam (Tanzánia fővárosa). 41. Annak a tulajdona. 42. Lásd 38. számút. 43. Gladkov regénye, a harmincas évek végén hazánkban is megjelent. 46. Brikettfajta. 49. Szintén. 51. Zajtalan állapot. 52. Balzsam. 53. A Rajna két mellékfolyójának neve. 54. NZA. 56. Barnás színű arcbőr. 58. J. L. 59. ... sapiens. 61. Kötőszó. 62. Idegen női név. 63. Elhagyja a zászlót. 65. Kettős: szülő. 67. Szegeddel határos, a nóta szerint. 68. Becézett férfinév. 70. Ügyvéd. 72. Az 1941. évi Nemzetközi Vásár legnépszerűbb látványója volt.

FÜGGŐLEGES: 1. A gyűrűsféreg törzsének egyik osztálya. 2. Fejedelmi cím egyes mohamedán országokban. 3. Szervezethez tartozik. (ford.) 4. Fordított kettősbetű. 5. Jókendvü. 6. Személy. 7. Indulatsz. 8. Lásd 4. számút. 9. Or táviratban. 10. Ukrán város. 11. Onoz. 12. Idegen női név. 13. A huszas években járt először Budapesten, vendéglátója a színházi idény nagy eseménye volt. 17. Portál része. 20. A Cserépfalvi Kiadó jelentette meg a felszabadulás előtt. 22. Gyakori spanyol név. 26. Ceruzát használ. 27. A Volga mellékfolyója. 28. Lópor készítéséhez és műtrágyaként használják. 31. B. K. 34. Te és ő. 37. A Keleti-Alpok forgalmas útjárója (... hágó). 40. Ellenőrzés a feladatok (névelővel). 42. Minden idők egyik legnagyobb basszus énekes. Budapestben is többször vendégszerepelt. 44. Azonos római számok. 45. Európai állam. 47. Személyes névmás. 48. Kiváló író és költő, egy szovjetunióbéli úttjáról szolt a felszabadulás előtt megjelent „Oroszország” című könyve. 50. Számítási műveletet végez. 52. Csak régi évszámok előtt állhat. 55. Csodálkozó. 57. Fénzergység Indiában és Pakisztánban. 60. A zöld szín egyik árnyalata. 62. Súlyvesztés egy árucikknek. 64. OKJ. 66. „Sav” betűi. 67. Edény a leves részére. 69. Latin „é”. 70. F. P. 71. Mely személy?

BEKÜLDENDŐ: márc. 25-ig a vízszintes 1., 43., 72., valamint a függőleges 13., 20., és a 48. számú sorok helyes megfejtése.

CLIFFORD D. OWSLEY:

4 gyorsolvasás világbajnokának vallomásai

A gyorsolvasás titka az, hogy az ember elhagyja a régi módszert, s nem az oldal elején kezd olvasni, onnan le, a középső, majd a végéig, úgy, hogy szétlő szöveg olvassa a sorokat. Itt először szókapcsolatokat, aztán sorokat, majd bekezdéseket olvas az ember, végül egész oldalakat — pontosabban minden oldalnak csak a közepét.

Amikor elvégeztem a harmadik gyorsolvasó tanfolyamomat, percenként 4900 szavas sebességgel haladtam. A negyedik kurzus után több mint megháromszoroztam a sebességet, s elértem a sohaszem hallott csúcsot, a percenkénti 18 000 szót. „Ez megfelel az úratyúrában elért, óránként 18 000 mérföldes utazósebességnek”, biztatott gyorsolvasómesterem vidáman.

Időnként kihagytam egy oldalt is, egy fejezetet ott, de a sebességem, az csodálatos volt. Magunk közt szólva percenként 18 000 szó nagy dolog, ilyen gyorsan még senki sem olvasott életelőt. Készen álltam a nagy erőpróbrára.

Marathoni felolvasásom öt napig tartott, s az Ürkörszaki Olvasás Országos Intézetének védnöksége alatt zajlott le. Hétfő reggel hatkor kezdem, bemelegítésül végeztem a Koránál és a Bibliával. Már majdnem az Új Testamentum végén jártam, amikor elértem a 18 000 szavas ürszebeséget. Shakespeare összes művei ötvenöt percet vetek igénybe. E pillanatban nagyjából milliószavas óránkénti teljesítmény: mutattam fel. Éreztem némi súlytalanságot, amely a megértéssel állt kapcsolatban, de a sebességet nem befolyásolta.

Ekkor következett a Háború és béke, mely negyven percet igényelt. Délután 9 órakor, hárommilliomodik szavamon túl, tízperces szünetet tartottam, s felhajtottam egy csésze kávét. Harminc más híres regény következett. A harmincperces ebédszünetet is beleértve, az első napot délután 4 óra 10 perckor fejeztem be, s 9 óra 40 perc alatt 9 600 szóval végeztem.

Persze, az egész első nap csupán bemelegítésnek számított a hosszú, fáradságos három naphoz, melyeket az Encyklopædia Britannica töltött ki. Napi tizenkét órai olvasással — kedden, szerdán és csütörtökön — összesen harminckilencmillió szót rágtam át magam.

A péntek már könnyebb volt. A honi pályán jobban éreztem magam, bár az agyi súlytalanság állapota némileg zavart a művek megértésében. Egy tizkötetes versválogatással harminc perc alatt végeztem. Akkor jött a „Remekírók” húsz kötetű, mely teljes három órát kitöltött. Tíz vaskos kötet a polgárháborúról, összesen igénybe vett vagy másfél órát, s ekkor ismét ebédszünetet tartottam. De nem sokára újra visszatértem az úrbe.

Előkészültem a leszálláshoz. Nem egészen két óra alatt át-szánguldoztam Winston Churchill hatkötetes művét: „A második világháború”. A „Kellemes órák” című antológia csupán tizenhat percig tartott.

A Churchill-könyv vége felé már bekapcsoltam a szellemi fékezőrakétákat, hogy lassítsam a sebességet. Ezeket a fékezőket is a gyorsolvasás bajnokai dolgozták ki. Gyakorlatilag azt jelentik, hogy az ember sanda oldalplántásokat vet időnként a lap szélére is, és magába szív egy-egy szót vagy gondolatot. Remekül beváltak. Immáron egy kissé csökkent sebességgel, körülbelül percenként tízezer szóval, átlapoztam Carl Sandburg többkötetes Abraham Lincoln-életrajzát, s délután 1 óra 10-kor szakítottam át a célszalagot a Gettysburg-i Beszédnél.

Ime, egy példa, miként fest az olvasás ekkora sebesség mellett. A gyorsolvasónak a Gettysburg-i Beszédből a következő emléke maradt: „Évekkel ezelőtt ebből amit meg kell szentelni holott mi, az élők aki elhatároztuk Isten nép által”. Történelmi beszéd volt, már ebből is látszik.

Amikor hivatalosan a világ leggyorsabb olvasójának nyilvánították, riporterek vettek körül, és ostoba kérdéseket tettek fel nekem. Milyen hasznom származik e fantasztikus teljesítményből? „Ne legyenek már ilyen atomkorelőttek! — ittettem le őket. — Az úrkorszakban élünk, ember! Elolvasom mindazokat a könyveket, amelyeket már régóta akartam. És különben is fő hasznom, hogy ennyiben a világrekord, nem igaz?”

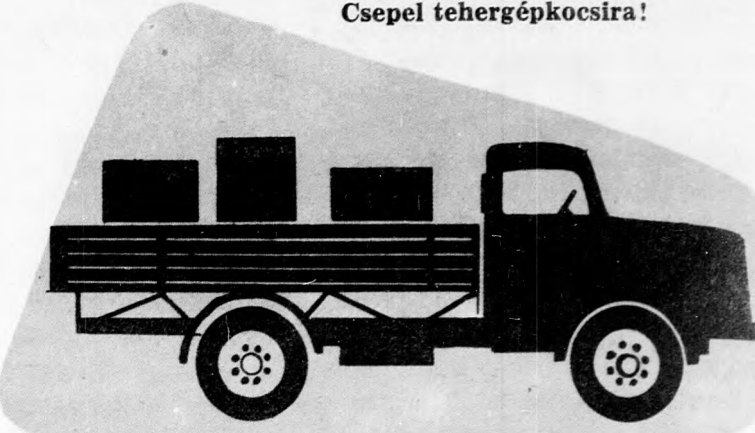
De hát mit nyújt nekem mindez — ami az okulást, szórakozást, élvezetet illet? Semmit. Ha szórakozni akarok, nézem a tévét.

(Fordította: Zilahi Judit)

MÉG HOGY AZ NEM KÉR ENNI...

Dehogynem! Az Ön öreg, rossz tehergépkocsija falja az üzemanyagot, a pótkatrészt, a sok pénzt és a drága időt.

Legfőbb ideje volna, hogy kicserélje egy felújított Csepel tehergépkocsira!

Most rendkívül nagy a választási lehetőség. Napi áron, azonnal vásárolhat egy jó Csepelt.

HASZNÁLTAUTÓ KERESKEDELMI EGYSÉG Budapest XIX., Hullay Jenő u. 135. Ugyintéző: Ádám András. Telefon: 473-999.

Ipari tanulókat felvesszünk

az alábbi szakmákba otthonhelyezéssel: kőműves, ács, vasbetonszerelő, műköves, műanyagburkoló, parkettázó, hidegburkoló;

bejárással: festő-mázoló-tapétázó, fűtés-, víz-, gáz-, villany-szerelő, üveges, épületlakatos, épületasztalos és épületbádogozó.

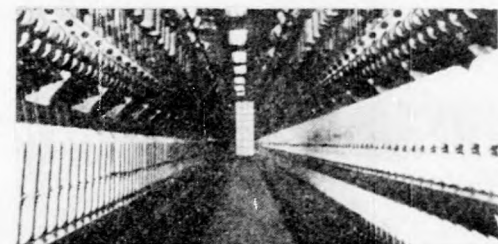
Várjuk az általános iskola 8. osztályát végző tanulók jelentkezését.

Jelentkezés személyesen, vagy írásban: 43. sz. ÁÉV. Bp. XI., Dombóvári út 19. Szakoktatási csoport.

Kőműveseket, hidegmeleg burkolókat, bádogos szakmunkásokat, asztalosokat és vizsgázott kertészt azonnali belépéssel felvesszünk. Fizetés megegyezés szerint.

Jelentkezni lehet Derecske Járási Tanács V. B. Költségvetési Üzeme, Tanácsköztársaság útja 77.

Ipari tanulókat felvesszünk fonó, szövő szakmára

Jelentkezhet minden 14. életévét betöltött, 8. általános iskolai végzettséggel rendelkező fiatal.

Jelentkezni lehet bármely munkanapon 7-től 10 óráig. Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: Budapest, IV., Erkel u. 30., személyzeti, oktatási osztály.

Sürgösen keresünk megvételre

ZIL 130-as és IFA W 50-es TÍPUSÚ TEHERGÉPKOCSIKAT

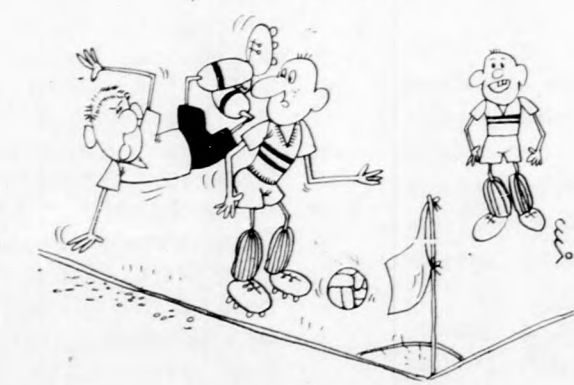
Magas napi áron VÁSÁROLUNK

MINDEN EGYÉB GYÁRTMÁNYÚ SZEMÉLY- ÉS TEHERGÉPKOCSIT IS.

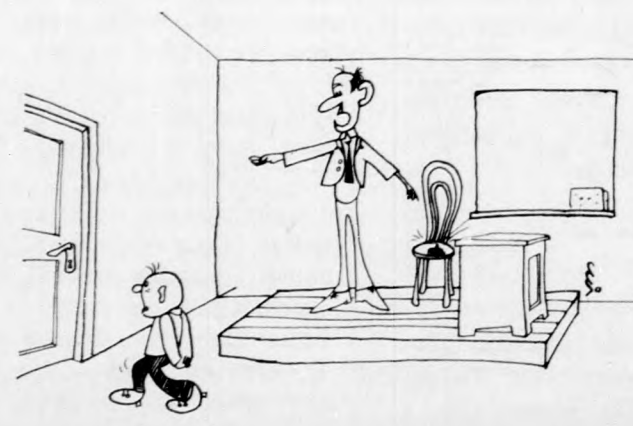

AUTÓ- ÉS ALKATRÉSZ-KERESKEDELMI VÁLLALAT HASZNÁLTAUTÓ-KERESKEDELMI EGYSÉGE.

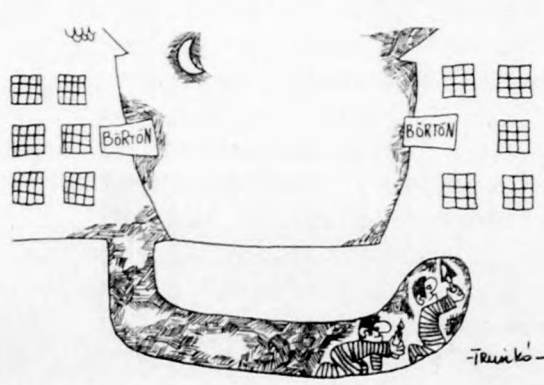
Budapest, XIX., Hullay Jenő út 135. Ugyintéző: Erdei István. — Telefon: 473-999.

Pályamódosítás

Kiküldetés

Peches szökés

Neked meg kell fordulnod minden nadrág után?